

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Venerabilis Patris Thomæ à Jesu ... Opera Omnia

Homini Religioso Et Apostolico Tam Qvo Ad Vitæ Activæ, Qvam Contemplativæ functiones utilissima, Duobus Tomis Comprehensa. In Qvibus Singvlari Pietate, Varia Ervditione Clariori Et Breviori Stylo Continentvr Et Explicantvr ...

Tomás <de Jesus>

Coloniæ Agrippinæ, 1684

Secvnda Pars Hujus Operis. De Proprietate abdicanda, & de acquisitione bonorum, quæ per MOnachorum ingressum monasterio acquiruntur.

urn:nbn:de:hbz:466:1-38601

SECUNDA PARS HUIUS OPERIS.

De Proprietate abdicanda, & de acquisitione bonorum,
quæ per Monachorum ingressum monasterio
acquiruntur.

Text. in Cap. *Non dicatis.*

Non dicatis vobis aliquid proprium. Et infra: *Quicumque autem in tantum pro-
gressus fuerit malum, ut occultè litteras ab aliquo, vel quolibet munus accipiat,
Et infra: Certum est eos nihil habere, possidere, dare, &c. Et infra: Non occultè
accipiat, &c.*

Text. in Cap. *Monachi*, de statu monachorum.

Qui verò peculium habuerit, à communione removeatur altaris; & qui in extremis
cùm peculio inventus fuerit, nec dignè pariterit, nec oblatio pro eo fiat, nec inter
fratres sepulturam accipiat, quòd etiam de universis Religiosis præcipimus observari.

Ex Cap. *Cum ad Monasterium.* eod. tit.

Prohibemus quoque districtè in virtute obedientia, sub obtestatione divini iudicij, ne
quis monachorum proprium aliquo modo possideat: sed si quis aliquid habeat proprium,
totum in consentienti resignet. Si verò post hoc proprietatem aliquam deprehensus fuerit
habere, regulari monitione præmissa, de monasterio expellatur, nec recipiatur ulterius,
nisi peniteat secundum monasticam disciplinam. Quod si proprietatem apud quemquam
inventus fuerit, in morte ipsa cum eo in signum perditionis extra monasterium in sterqui-
linio subterretur, secundum quod B. Gregorius narrat in dialog. Vnde si quicquam alicui
fuerit specialiter destinatum, non præsumat illud accipere sed Abbati vel Priori, vel
Cellario assignetur. Et infra: *Ne astimet Abbas, quod super habenda proprietate
possit cum aliquo monacho dispensare, quia abdicatio proprietatis, sicut & custodia ca-
stitatis adeo annexa est Regulæ monachali, ut contraeam, nec summus Pontifex possit
licentiam indulgere.*

Ex Conc. Trident. sess. 25. Cap. 2. de reformat. regulari.

Nemini igitur Regularium tam virorum, quàm mulierum liceat bona mobilia vel
immobilia, cuiuscunque qualitatis fuerint, etiam quovis modo ab eis acquisita, tan-
quam propria, aut etiam nomine conventus possidere vel tenere, sed ea statim superiori
tradantur, &c. Et infra. *Quod si quis aliter quicquam tenere deprehensus aut convi-
ctus fuerit: si biennio activa, & passiva voce privatus sit, atque etiam iuxta sua re-
gula, & ordinis constitutiones puniatur.*

ORDO SERVANDVS.

Si verba horum Caputum perpendantur, attentèque considerentur, invenire licebit in eis: Primum à monachis proprietatem procul re, & verbo arceri. Secundum penas decerni, easque gravissimas in proprietarios. Tertium ita esse annexam religioso statui proprietatis abdicatorem, ut nec summus Pontifex possit contra eam, licentiam indulgere. Quartum De acquisitione bonorum, quæ per monachos monasterio accedit; hæc sunt, quæ breviter ex prædictis locis excerptimus, circa quæ hujus Tractationis Secunda Pars versabitur, simulque explicabimus alios proprietatis actus, quos etiam monachis interdicti infra probabimus.

CAPVT I.

Monachus nihil proprium dicere potest, nedum habere.

Religionum nihil ut proprium habere posse, ex SS. PP. & Conciliorum decretis probatur.

Ratione voti paupertatis monachus nihil posse habere proprietatis ex superioribus constat, & Patrum testimoniis frequenter traditur.

Imprimis Urbanus I. in Epistola, seu Decretali de paupertate loquens, sic ait: *Quicumque vestrum vitam communem suscepit, & vovit se nihil proprium habere, videat ne pollicitationem suam irritam faciat.*

D. Basilus in Constitutionibus monasticis C. 35. Debet, inquit, pietatis cultor, qui vitam communem amplexus est, ab omni privata rerum possessione liber esse, & serm. de exercitatione monastica. Monachum oportet cum prius nihil in vita, quod juris sui proprium sit possidere.

Callianus lib. 4. de institutis renuntiantium C. 3. de Aegypti monachorum paupertate loquens: nulli, inquit, cistellam, nulli pecuniam, imò sportellam liceat possidere, nec tale aliquid, quod ut proprium retinens, suo debeat communitate signaculo.

Divus quoque Benedictus in sua Reg. C. 33. Neque aliquid, qui presumat habere proprium, nullam omnino rem, neque codicem, neque tabulam, neque graphium, sed nihil omnino.

Et Divus Augustinus in tribus Regulis quas condidit, & maxime dicto Cap. Non dicatis, ibi, certum est eos nihil habere, possidere &c. idem definitur in dicto Cap. Monachi, ibi, nec peculium permittantur habere, &c. & dicto cap. Cum ad monasterium ibi, prohibemus districtè in virtute obedientia, ne quis monachorum proprium aliquo modo possideat.

Concil. Trid. dicta sess. 25. Capit. 2. idem districtè interdicit, dum ait: Nemini igitur Regularium, tam virorum, quam mulierum liceat bona cuiuscunque qualitatis fuerit tanquam propria possidere. Idem decernitur in Concil. Provinciali Oxoniensi Anglicano, dum ait: *Quoniam non licet viris religiosi aliquid proprium possidere, qui se & sua pariter in ipso religionis ingressu Domino dedicaverunt, &c.*

In Concil. Coloniensi sub Conrado Archiepiscopo Anno 1260. celebrato, et de monachis & eorum conversatione & vita Cap. 3. Statuimus quod monachi proprium non habeant. Et demum in Concil. Mediolan. per celebri novissime sub B. Carolo Borromeo Cardinali, Anno 1577. celebrato parte 3. et de communi vitæ usu, ac de proprietate tollenda, dum de monialibus agit,

similia verba habentur: *Tuum, & meum, atque omnium privata rerum possessio, & re. & verbo omnino tollatur: neque ulla sit, quæ quicquam possideat ut proprium etiam si ad necessitatem concessum sit.*

Nec solum à proprietate ipsa rei habenda SS. Patres monachos arcendos esse, verum & illud statuerunt, ut nec quidquam oriturus proprium appellare illis esset permittitum. Quam consuetudinem in Ecclesia primitiva fuisse accurate observatam, ex Apostolorum Act. Cap. 4. accepimus, ubi legitur: *Nec quisquam eorum quæ possidebat suum aliquid esse dicebat.* Unde Basil. in Reg. Brevioribus hanc eadem rigidam, interrogatione 85. protulit sententiam *Qui dicit aliquid suum esse, suppositum alium reddidit ab Ecclesia DEI, & charitate Domini, qui quidem & re, & verbo dicitur ponendam esse animam, pro amicum, nedum res æternas.*

Divus Augustinus Serm. 1. de vita communi cleric. *Quantum, inquit, possimus, imitemur, Sanctos, de quibus loquitur liber Act. Apost. nemo dicebat aliquid proprium.* Idem reperit Epistola 109. Divus Chrysostomus suæ ætatis monachos commendans, ait: *Non est ibi meum ac tuum, sed hoc verbum penitus eliminatum est, multorum causa malorum.* Et quod magis mirandum est, ita hunc inter antiquos monachos observatum fuisse tradit Callianus ubi supra ut etiam ille, quin considerate proprium aliquid appellabat, tanquam reus puniretur.

Et hanc observationem in suis monasteriis ita florere magnus ille Basilus optavit, ut in questionibus suis explicatis quæst. 32. Parentes etiam ac cognatos communi nomine fore appellandos decreverit. Idem denique habetur in dicta Cap. Non dicatis, ibi. *Non dicatis vobis aliquid proprium.* In quæ verba Gerfon in opusculo contra proprietarios sic ait: *Si ergo expresse prohibet Augustinus verbum proprietatis, à fortiori & factum. Quasi dicat: si enim aliquid proprium appellare monachis prohibetur, quanto magis illud habere, aut retinere. Quare in prædictis verbis utrumque horum prohibetur, & possidere aliquid proprium, & proprium aliquid dicere, licet illud tanquam in invicem voto paupertatis præsupponatur, hoc vero tanquam utile ad ejus observationem commendetur.*

Quæ verò ratio sit, cur tam serè ac strictè monachis omnis proprietatis interdicitur, colligere licet ex his, quæ prior parte hujus operis adduximus: ubi incommoda, quæ ex possessione sive proprietate temporalium bonorum oriuntur retulimus. Et quæ etiam ratione sint impedimenta ad pecc-

perfectionem comparandam, demonstravimus, & constabit amplius ex his, quæ seq. Capite dicemus.

An. & quali sit peccatum aliquod proprium appellaretur? Sed restat examinandum an proprium aliquid appellare sit peccatum? Navarr. *dist. Cap. Non dicatur n. 1.* tunc hoc existimat esse peccatum, quando quis non solum voce, sed re appellaret, & crederet sibi aliquid proprium; minime verò peccatum censet, si quis sibi rem usui à Prælato concessam propriam appelleret. Alii vero Canonistæ, ut sunt Archidiaconus, Cardinalis, & Alexandrinus in Commentariis dicti c. *Non dicatur*, & alii Expositores Regule D. Augustini sentiunt Religiosum peccare, talem venialiter, qui absolute libros, cellam, vestes, aut quid aliud proprium appellat. Quod etiam nobis videtur necessario affirmandum in nostra Religione. Quia cum nostra Regula id clarè præcipiat: & hæc obliget ad peccatum veniale, non video, quare ratione si possint excusari, nisi ex ignorantia, aut inconsideratione faciant. In aliis vero prædicta obligatio cessat, quo ad modum loquendi, licet quoad rem in omnibus Religionibus æqualis sit obligatio.

CAPVT II.

De malitia peccati proprietatis, & de peccatis tam à iure, quam à Patribus impositis proprietariis.

UT huius peccati gravitas æqua lance ponderetur, malitiam ejus considerare oportebit. Et imprimis si naturam hujus vitii spectes, communis omnium Doctorum consensus tenet ipsum esse ex genere suo mortale. Deinde ad specificas malitias descendendo, multæ in eo reperiuntur, quæ gravitatem ejus clarè demonstrant. Cum autem peccatum hoc aperit pugnet cum voto paupertatis, manifestum est, sacrilegii malitiam in ipso inveniri, nam cum voto paupertatis Religiosus à se omnia bona abdicaverit, ac in perpetuum rejecerit, si postea ea reassumat, ac sibi appropriet, sacrilegium hac proprietate committit. Quæ prima & essentialis est in hoc peccato ratio, ut *sup. Cap. 2.* diximus.

Præter hanc sacrilegii malitiam reperitur alia, nempe peccati inobedientie ratione præcepti allati in *Cap. Cum ad monaster.* De statu monachorum. Nam, cum materia hujus voti ex se non cadat sub obedientie voto, ut *sup. Cap. 5.* diximus, certum est quod si novum præceptum obedientie ei superaddatur, ejus transgressorem inobedientie reum constituet.

Tertio huic malitie alia, quæ justitie contraria est, sæpe annectitur, quia sæpe proprietatis vitium, cum furto conjunctum invenitur. Unde antiqui Patres peccatum hoc proprietatis furum nominarunt. August. in sua Reg. *Quod si aliquis rem sibi collatam celaverit furti iudicio condemnatur.* Et consentiunt BASIL. in Constitutionibus monasticis *Cap. ult. Furtum est, ait, privata possessio.* Hugo Victorin. in Expositione Reg. S. Augustini & Bonav. 2. parte speculi C. 4. ex quibus idem sumplerunt posteriores. DD. Corduba in *summa Hispana q. 109.* & Navarr. 1. 3. de restitu. C. 1. n. 171. qui expressè docent peccatum contra votum paupertatis duplicem habere malitiam; alteram furti, alteram contra votum, Ra-

tio est, quia furtum nihil aliud est, quam contræctatio rei alienæ invito domino, unde cum Religiosus rem monasterii dans, commutans, aut vendens, aut alio quovis modo monasterium illa privans, rem non propriam contra Prælatus, & monasterii voluntatem contræctet; manifestum est illum furti vitio maculari.

Idem dicendum est de monacho, qui rem acceptam ab alio occultè retinet, cum illius dominium in monasterium ipso jure transferatur. Secundum id quod in *Cap. in præsentia de probationibus* dicitur: *Quicquid monachus acquirit, monasterio acquirit.* Unde si contra voluntatem Prælati aliquid occultè retinet, furti arguendus est, & maxime quia cum per obedientie votum se & sua monasterio tradiderit, contra justitiam facit, si aliquid ignorante monasterio possideat. Non aliter ac servus vel filiusfamil. qui usurpat sibi bona domino aut patre invito.

Fateor hanc malitiam injustitiæ aliquando in hoc peccato non reperiri, cum fieri possit ut quis actum proprietatis exerceat sine hoc quod furtum committat. Ut si Religiosus intra monasterium rem notabilem suis usibus deputatam, alteri ejusdem monasterii donaret contra voluntatem Prælati. Tunc cum nulla monasterii bonis injuria inferatur, furtum non est, tum etiam quia ratio essentialis voti paupertatis non includit illam injustitiæ circumstantiam, sed illa ex vi voti obedientie oritur. Nam aliud est non retinere aliquid eorum bonorum, quæ quis alteri acquirit, quod ratione obedientie monachis competit, aliud verò nihil proprium ratione voti emissi possidere. Quod ex se nullam includit injustitiæ rationem, ut *sup.* latius diximus, quamvis raro proprietatis peccatum sine injustitiæ circumstantia inveniat.

Quarto aliam sacrilegii malitiam ab illa specie sacrilegii supra relata, specie distinctam in præsentem possumus adducere. Cum enim res monasterio oblatas tanquam DEO consecratas Patres reputaverint, & factæ rei furtum speciali modo Religioni adversetur, ab illo distincto quo votum proprium contra fidem DEO debitam frangitur, inde est, quod rem monasterio dicitam, invito domino alienare (quod proprietatis faciunt) specialem sacrilegii malitiam continere videtur. Quod autem res monasterio oblatas, ut sacras Patres fuerint venerati, testis est Basil. in *quæst. brevior quæst. 143.* ubi curam, quam de his rebus oporteat habere Religiosos, ponderans dicit debere esse *tanquam rei DEO devota, & dicata,* & addit seq. 4. *illum, qui rebus monasterii male utitur, sacrilegum existimari omnium DEO nuncupatorum, & dedicatorum.* Testis etiam est Cassian. *Lib. 4. institut. Cap. 19.* ubi sollicitudinem antiquorum monachorum in rebus monasterii tractandis valde exaggerans dicit, *utensilia ac vasa tantæ sollicitudine, curaque custodiunt, ne quid ex eis diminuantur, vel pereant, ut credant se etiam pro minimis quibusque vasibus, tanquam pro sacrosanctis non solum dispensatori præsentis, sed etiam Domino reddendos.* Et seq. c. subjungit, *Non solum ipsos non esse suos, sed etiam omnia, quæ sua sunt, credant Domino consecrata, Propter quod si quid fuerit monasterio semel illatum, ut sacrosanctum cum omni decernunt reverentia debere tractari.*

Subscribunt Benedicti. in sua Regula C. 31. *Cunctam inquit substantiam ac si altaris vasa conspiciunt,* August. Regula. 1. Clericis tradita.

Non poteris sibi retinere quod per pactum ad omnes pertinet, & DEO utique consecratum est. Chrysof. hom. 12. in Act. Apost. de peccato Ananias & Saphirae subjungit. Cur igitur ea sacra fecisti, & postea accepisti? & non obsecrasti dicitur D. Th. 2. 2. quae. 99. art. 3. & collig. ex Cap. qui rapit, & C. quisquis contumax, & C. quisquis invenis 16. quae. 4.

Ex his quasi à priori manet huius peccati gravitas explicata. Nunc vero à posteriori poterit dupliciter declarari. Primo ex effectibus, qui ex hoc vitio dimanant, qui non parum malitiam ejus augent. Hos autem eleganter explicuit Augustinus in serm. quodam ad Sabianum monachum, ubi multorum peccatorum radicem hoc vitium nominat: De radice, ait proprietatis, gignuntur vitia haec. Inobedientia, superbia, avaritia, & contumelia, vana gloria, extollentia, voracitas, mendacium, atque luxuria. Et alia plura mala, quae proprietatem consequuntur, eleganter explicuit Dionysius Carthus. de reformatione claustralium art. 16. Et de reform. monialium art. 9. his verbis: viri enim prudentes, & sancti Religionum institutores ex proprietate, seu peculio multa peccata provenire didicerunt ut contumaciam, superbiam, contentionem, factionem, avaritiam, inanem gloriam, invidiam, mendacium, luxuriam, occupationem fructuosam, curam supervacantem, dissolutionem, variam mentis distractionem, acediam, negligentemque divini officii persolutionem. Haec & alia ibi Carthusianus.

Propter quae nequissimum vitium proprietatem appellat Benedictus in sua Regula C. 3. Ubi Cardinalis Turrecem. advertit propterea pessimum vitium à S. Benedicto esse nominatum, quia pessimos reddidit, quos illo maculari contigit. vitium, inquit, hoc non simpliciter vitium, sed nequissimum appellat, id est, pessimum; in quo cognoscitur, quod nequissimum est monachus, qui habet vel habere proprium desiderat. Cassianus lib. 7. de Canobiorum institut. per multa Cap. huius peccati effectus laetè prosequitur.

Et imprimis de philargia, hoc est, proprietatis morbo Cap. 6. dicitur: Quamobrem, inquit, nulli vitio despectusque videatur hic morbus, qui sicut potest per facile desinari, ita si quemquam possiderit, ad sanitatis remedia vix pervenire concedit. Receptaculum namque est vitiorum, malorumque omnium radix & inextricabilis nequitia fomes efficitur, dicente Apostolo, radix omnium malorum est cupiditas. Haec & Cassian. Qui deinde Cap. 7. & seq. vitia, ex hoc fomite pullulantia in specie describit, ubi tanquam ex uberrimo fonte per jarra, mendacia, farta, itacundiam, infidelitatem oriri, ac denique cum Apostolo, qui 1. ad Timoth. 6. huius morbi noxia venena prospiciens, non solum illum esse radicem omnium malorum, verum etiam servitutem idolorum pronuntiat. Cernat igitur monachus ad quantam labem rabies haec per gradus singulos crescat, ut etiam idolorum servitium Apostoli voce pronuntietur. Addit quoque Cassian. hoc vitium, vitiorum omnium profectus impedire, dum Cap. 8. ait, Nullam deinceps humilitatis, nullam charitatis, nullam obedientiam, non dicam virtutem, sed ne umbram quidem virtutis retinere contentus, id est, qui hoc morbo laborat, indignatur ad omnia, & ad singula opera murmurat atque suspirat, nullaque jam reverentia reservata velut equae

durissimus ad precipitium fertur insrenis: Nec videri quotidiano, nec solito indumento contentus, non se diutius hac toleraturum esse testatur. Haec Cassianus.

Ac denique ipso Cassiano teste, eò monachum haec rabies pertrahit, ut suae professionis desertorem efficiat. Quod & Basilii confirmat in Constitue. monasticis Cap. 35. his verbis: Potro incommodum, quod ex istiusmodi possessione nascitur, ulterius progreditur. Etenim qui proprium aliquid habere studet, is sine dubio nihil aliud quam disjunctionem & defectionem à ceteris meditatatur.

Et infra. Licet mihi, quae per vos aliquantulum loqui audeat quod sentio, alter Judas efficiat, nempe quia furto exordiat (furtum est enim privata possessio) & in prodicionem desinit, quando ad ille Dominum, sic iste etiam peritatis verbum prodit. Haec & alia Basilii ibid.

Secundo, Ex penis proprietatis impositis, poterit hoc ipsum plenius ostendi, & ut à gravius incipiamus, multi ex Canonis. tenent Religio. sum hoc vitio maculatum excommunicationem ipso facto incurrit, & ita tenet Felin. in C. cum M. de constitut. n. 26. & quod haec si Canonis. opinio in C. Cum ad monasterium, de statu monachorum reg. docet Spinus in spec. testam. reg. 12. principali n. 15. Quia tamen sine textu expresso loquuntur, veritorem existimo Theolog. sententiam contrarium affirmantem; quamvis in aliquibus Concil. haec pena excommunicationis contra proprietarios statuta invenitur, ut patet ex Concil. Colonienf. sub Conrad. Archiepisc. Anno 1260. celebrato, ubi tit. de monachis, & eorum conversatione, & vita C. 11. statuitur quod Abbates excommunicationis sententiam semel in anno scilicet sabbato proximo ante Dominicam, Latere, contra proprietarios solemniter in capitulo publicent.

Idem praecipitur in Concil. Colon. sub Henrico Archiepiscopo Anno 1310. celebrato C. 28. de monachis, & monialib. Et Siffridus Archiepiscopus Colonienf. in quibusdam statutis postea auctoritate Apostolica confirmatis à Nicolao Cussano Cardin. in Concil. Provinciali Colonienf. celebrato Anno 1452. sub pena excommunicationis latae sententiae, praecipit, ut monachi proprium non habeant.

Horum Concil. decret. meminit Trull. lib. 1. de ordinis Canonis. Regular. C. 23. & simile statutum invenitur apud Carthusienses in nova collect. statutor. C. 19. n. 10. Et forè Felinus & alii occasionem opinandi sumpserunt ex aliquo praedictor. Concil. provincialium, vel ex illis verb. praedict. C. monachi à communione removeantur Altari.

Deinde ex S. Script. gravia colliguntur flagella, quibus DEUS hoc morbo laborantes multat, quae refert Cassian. lib. 7. de institut. Cenob. Cap. 4. Giezis, inquit, ea qua ne antea quidem possederas, volens acquirere, non modo gratiam prophetiae non meruit possidere, quam per successionem exempli veluti hereditariam à suo habuit magistro suscipere: verum etiam è contrario aeterna lepra. S. ELISEI maledictione perfunditur. Judas autem volens reassumere pecunias, quas antea Christum secutus abjecerat, non solum ad prodicionem Domini lapsus Apostolatus perdidit gradum, sed etiam vitam ipsam communi exitu finire non meruit, eamque violentà morte conclusit. Ananias verò & Saphira servantes partem

Proprietatem vitium cur pessimum à S. Benedicto nuncupatur.

Proprietatis receptaculum vitiorum malorum omnium radix, & inextricabilis malitiae fomes.

partem quandam ex hū, qua possederant apostolico ore morte multantur. Et præter Cassianum peccatum Ananie & Saphire fuisse proprietatis docuit Concil. Aquilegranense Cap. 21. & communiter consentiunt Patres Chyloft. hom. 10. in Act. Apostolorum, Hieronym. Cap. 19. in Matth. & Epist. 8. ad Demetriadem. Benedictio Reg. Cap. 57. Babil. serm. 1. De institut. monachorum, August. serm. 25. De verb. Apostol. Greg. lib. 1. Epist. 33. ad Venantium. Fulgent. in Epistola de debito conjugali Cap. 8. & alii multi Caput 5. Actuum Apoll. explicantes.

Præterea Lateranen. Concil. sub Alexand. 3. celebratum. 1. Parte Cap. 10. de religioſo, qui proprietarius fuerit in hora mortis inventus, loquens, pro illo oblationem fieri prohibet, his verbis: Si religioſus pecuniam habuerit, nisi ei ab Abbate pro administratione fuerit permissum, à communione removeatur altarum, & qui in extremis cum peculo inventus fuerit, neque oblatio pro eo fiat, neque inter fratres sepulturam recipiat. Abbas etiam qui ista diligenter non curaverit, officii sui facturam se noverit incurſurum. Quæ pœna itabita est in Cap. Cum ad monasterium, de statu monachor. ubi ejusdem Concilii verba referuntur, & additur: Cum ipsa proprietatis in sterquilino extra monasterium sepeliatur, & si in sacro fuerit sepultus, exhumentur, si sine scandalo fieri potest, & in sterquilino sepeliatur. Idemque faciendum præcipi. Clemens III. in C. super quoddam eodē tit. & in C. monachi, citato, idem statuit in his verbis. Et: qui in extremis cum peculo inventus fuerit, nec oblatio pro eo fiat, nec inter fratres sepulturam accipiat.

D. Hieron. ad Eustoch. de virginit. serv. Epist. 22. refert antiquos PP. eternique cultores monachum quandam in hora motus cetam pecuniam partem possidentem invenientes in sterquilino sepelisse, verba Hieronymi hæc sunt: Quidam ex fratribus pariter, quæm avarior. nascens triginta denariis Dominum venditum, centum solidos, quos una texendo acquisit et mortis dereliquit. Intum est inter monachos constitutum (nam in eodem loco circiter quinque milia divitis cellatis habitabant) quid factu opus esset: alij pauperibus distribuendos esse dicebant, alij damnos Ecclesie, nonnulli parentibus remittendos: Marcus vero, & Pambo, & Isidorus & ceteri, quos Patres vocabant sancto in ea liquente Spiritu decreverunt fodiendos esse cum eo: dicentes: Pecunia tua tecum sit in perditionem. Nec hoc crudeliter quisquam esse factum putet. Tanti cunctos per totam Egyptum terror invasit, ut unum solidum dimisisse sit criminum. Hæc Hieronymus.

Idem statuit faciendum Augustin. serm. 5. ad Fratres in eremo, qui eadem multari pœna inventio quodam proprietario mandavit. Ligate igitur manus cadaveri ejus, ponentes in panno ligatos centum, & undecim filios, quos in pariete cellula retinebat, stentes & dicentes: Pecunia tua tecum sit in perditionem: Non enim licet nobis servus DEI eam collo. are, vel ponere in victu, vel vestitu, vel in opere monast. quia pretium damnationis est. Et tandem idem se fecisse refert Gregorius Lib. 4. dial. Cap. 55. (quem citat Innocentius Papa C. Cum ad monast. qui cum deprehendisset monachum ad extremum vitæ 3. aureo: abscondito retinens in sterquilino jussit sepeliri. Quod mox, ut mihi nuntiatum est (verba sunt Gregorii) tantum malum de fratre, qui nobiscum communiter vixerat, aequaliternobis

ter ferre non valui. Tunc nimio mærore percussus cogitare capi, vel quid ad purgationem morientis facerem, vel ad exemplum viventibus fratribus providerem. Præposito igitur monasterii accessit ad me dixi: vide ne ullus ex fratribus se ad eum morientem jungat, nec sermonem consolationis ex cuiuslibet eorum ore percipiat. Cum verò mortuus fuerit, corpus illius cum Fratrum corporibus non ponatur, sed in sterquilino fossam facite, & in eam corpus ejus projicite, ibique super eum tres aureos quos reliquit jacitare, omnes simul clamantes: Pecunia tua tecum sit in perditionem. Et infra addit, hoc exemplo fuisse cæteros commotos, atque petteritos. Cæperunt, inquit, singulæ extrema quaque vilia, & que eis habere regulariter semper licebat ad medium proferre, vehementer que formidare, ne quid apud se esset unde reprehendi potuissent. Hactenus Gregorius.

Id verò quod in hac gravissima pœna à D. Gregorio inflicta magis lectorem movere debet illud est, quod ipse Gregorius fatetur, monachum illum ante mortem de culpa sua ante penituisse, ait enim: Qui protinus de reatu suo vehementer ingemuit, atque in ipsa sua tristitia de corpore exivit. Imò post mortem orationibus factum & hostiis adjuvum in celum evolasse S. Gregorius ibidem confitetur; & tamen nequissimum illud (S. Gregorio judicante) vinum steruictiori pœnâ purgavit. Hæc licet gravissima pœna adhuc viget, & nullo jure derogata invenitur, atque adeo præticè obervanda est in Religionibus, servarique apud Carthusienses docet Navarr. Coufil. 75. de Regular. ubi ait in hac Religione statuto caveti, ut monachi cum proprietate duodecim denariorum defuncti non sepeliuntur in cimiterio, & sepulti exhumentur. Quamvis in nova statut. collectione similem pœnam non inveniam, Idem etiam expresse habeat in Constitutionibus Minorum, ut constat ex Cap. 5. de correptione delinquentium. Et ex Constitutionibus Cisterciens. Cap. 33.

His omnibus pœnis, quæ gravissimæ sunt, addit Concil. Trident. sess. 25. Cap. 2. de reformat. Regularium, proprietarium, privatione vocis activæ, & passivæ biennio fore multandum: & insuper secundum Regular. & Constitutiones uniuscujusque Ordinis puniendum. Quibus in nostris Constitutionibus additur pœna carceris duorum mensium, imò expulsionis ab Ordine si correptus noluerit emendari, ut in specie concessum est à Sixto V. & Gregorio XIII. ac Clemens VIII. Quod certè antea in prædicto Cap. Cum ad monasterium, sancitum esse patet, dum dicitur: Si verò post hoc proprietatem aliquam fuerit deprehensus habere, Regulari monitione præmissa de monasterio expellatur, nec recipiatur ulterius, nisi poeniteat secundum monasticam disciplinam. Hæc Innocentius ibi.

Hæc sunt horribiles pœnæ à jure proprietariis indictæ. Pertimescamus ergo (ut Cassianus lib. 7. Cap. 30 loquitur) damnationem Ananie & Saphira memoriter retinens aliquid ex hū reservare, qua renunciantes penitus abdicare devovimus. Grex quoque pertimescamus exemplum, qui ob pœnalgia culpam æterna supplicio lepra multatur. Et aliquid ex hū, qua nec ante possedimus, caveamus acquirere. Nec non etiam juda vel meritum vel exitum formidantes quidquam pecunia reassumere, quam semel à nobis

Pœna à Concilio Lateranensi imposita.

imposita, potest & ut à graviore in Communicationem delin, in C. cum de si: Canon. de statu mone. reg. 12. textu expresso eolog. sententiam quavis in ab-communicatione iatur, ut patet. Archiepisc. de monachis, & statuitur quod entiam semel ante Dominos solemniter

non. sub Hæc ratio C. 28. in Archiepisc. titutis postea s à Nicolao nciali Colo- pœna excom- it, ut mou-

Troll. lib. 1. simile stum- nova collat. os & alii oc- aliquo præ- ex illis verbis removeatur

atur flagel- anes & ul- stitut. Cæ- tea quidem sa- atiam pro sup- uceptionem cum- o suscipere: ELISEI volens re- rem scilicet nimo lapsus tam ipsam ve videntia a serpente partem

ELISEI volens re- rem scilicet nimo lapsus tam ipsam ve videntia a serpente partem

IN IESU

Spirit. II

Pœna supra prædictis addita à Concilio Tridentino, & à nostris Constitutionibus.

nobis

nobis abieciimus totā virtute vitemus. Super hac omnia considerantes conditionem fragilis, incertaque natura nostra, caveamus, ne dies Domini sicut fur in nocte superveniens maculatam vel uno obolo nostram conscientiam deprehendat: Qui omnes fructu nostrae venuntiationis evacuans illud, quod in Evangelio divitiū dicitur est, ad nos quoque faciat voce Dominica dirigi: Stulte, hanc nocte animam tuam repetens à te, qua autem parasti, cuius erunt? nihilque de crastino cogitantes nunquam nos de Cenobii disciplina patiamur avelli. Hec Cassianus.

*Tractata
B. Petri
Damiani
exhortatio
ad proprietatis
vitium e-
vitandum
& dete-
standum.*

Quibus adjungam aliam haud contemnendam Petri Damiani ad proprietarios admonitionem, qui in L. Apologetico de contemptu saeculi C. 4. qui habetur apud Surium 7. Tom. postquam proprietarium peccatum Ananias & Saphira majus esse monstravit, sic ait: Quapropter, o Monache, vis in tuo cucullo recondere Christum; excute prius nummum, neque enim in uno receptaculo congruè sociatur: nam si utrumque simul incluseris: alterum sine altero possessor vacuum invenies. Quanto quippe in egenis mundi lucris copiosior fueris, tanto à veris divitiis arduosius inanesis. Nummus ergo si est, in aliena proximi jura concedat, ut vacuum pectoris tui arcam Christus inveniat. Magnus nempe bispes in dispersis tui quaris angusta descendere, atque idcirco solus vult, & sine consortibus habitare. Quem enim caeli, terraque vastitas capere non valet, quo pacto in exiguo tui domatu angulo miseris illi peregrinis ad cobabitandum socios adhibere? cedat, cedat terrena pecunia, ubi caelestis thesaurus admittitur. Qua enim societas lucis ad tenebras? qua conventio DEI ad mammonam iniquitatis? Abiciatur ergo pecunia arguini, timeaque & furis obnoxia, vacet exedra cordis, qua caelesti mercimonio possit impleri: nolite, inquit, thesaurizare thesauros in terra, ubi erugo, & tineae demolitur, & ubi fures effodiunt, & furantur.

Et paulo post ait: Pudeat ergo te, o miles Christi, peritura in hoc saeculo facultate ditescere, ne in futuro cogaris nudus, & inops perpetuo mendicare. In talis quippe militia arma jurasti, qua nudos, & agiles expeit bellatores, omnes autem atque in DEO signes à castrorum excubiis donativi arcet immunis. Abjurat illa militia sarcinis praegravatum, & ante tempus sulrogat expeditum. Non licet illic marsupia pendere numerorum, ubi theca tantummodo vibrantium ceruntur armorum. In bellicose scilicet acie inerti pecunia non tuus servitur, ubi conspatis canis assidua dimicatione costringitur. Non ille solidorum summam securus enumerat, qui circumfusa hostium multitudine telorum missilia indefinenter expectat. Sapè namque in talibus dum talentum metalli cuiuslibet trutinatur improvisa veniens occulti hostis sagitta stomacho libravit insigitur. Sicutque fit, ut qui solus sibi sine rei familiaris adminiculo minimè videbatur posse sufficere, jam se & sua repente casu luceat irrecuperabiliter amisisse. Et qui pauper cum Christo in libertate dignatus est vivere, aversus absque illo sed servus pecunia compellitur damnabiliter interire. Sed ab his jam superfedeamus, ne moralem hanc controversiam ad Concinatorum declamationes deducamus.

CAPUT III.

An Summus Pontifex licitè dispenset cum monacho in proprietate, explicato in ea re, INNOCENTII III. responso in dicto Cap. Cum ad monasterium.

Cum proprietate carere essentiale sit status Religionis (id enim importat ex natura sua paupertatis votum ut supra parte 1. demonstravimus, idque ita annexum est monachatus professioni; ut Innocentius III. in capite, Cum ad monasterium, de statu monachorum, constanter affirmaverit, Summum Ecclesie Pastorem non posse monachis ad proprietatem habendam licentiam indulgere, dom ait: Quia Abdicatio proprietatis, sicut & custodia castitatis, adeo annexa est Regulae monachali, ut nec contra tam summus Pontifex possit licentiam indulgere.) merito in dubium vertitur, an Summus Pontifex possit cum Monacho super habenda proprietate dispensare.

Controversia hæc eadem est cum illa, quam (licet breviter) attigimus 1. parte Cap. 7. nempe, an possit Pontifex cum monacho in solemniter o toto dispensare; eadem enim est utriusque rei difficultas, ac proinde idem utrobique est decidendi, ac solvendi modus. Quare omnes contrariis illis sententiis (pro utraque enim par e graves militiant Auctores, quotum classes, & nomina referuntur in re juniores Can. Carol. Tap. in Authent. ingressi, ubi deo dedicant DEO, & Petrus Dominicus Magdalenas in l. de nam. sessium 3. parte Cap. 1. num. 49. & inter Theolog. P. Sanchez Tom. 2. de matr. disp. 2. §. lib. 7. solum id quod ad paupertatis votum attinet breviter pertractabimus.

Navarrus Comment. 1. de Regul. num. 17. & de redd. Eccles. mon. 9. num. & ibidem q. 3. 1. 1. affirmat summum Pontificem dispensare posse in voto castitatis, non tamen in voto paupertatis, non quia summus Pontifex id potestate non possit, si aliqua justa causa occurrere, tamen quia talis nulla occurrere potest, ideo licet dispensare non potest. Nam cui libet, aut necessitati & utilitati, cui possit providere per dispensationem habendi proprietatem, potest providere per concessionem facultatis habendi plenam administrationem bonorum, quæ sine dispensatione voti competere potest, ut de facto competit Pontificibus Maximis de Religionibus assumptis ad monarchiam tam Ecclesiasticam quam secularem, quam habent, tanquam Reges Romæ, & hoc sine ullo vero dominio, aut proprietate.

Quare hoc fundamento ductus Navarr. absolute asserit nunquam Pont. Max. posse dispensare super voto paupertatis, quia non potest se offerre aliqua justa causa in tali voto dispensandi.

Mihi verò imprimis certa veriorque sententia videtur illorum, qui affirmant Papam posse in votum o voto solemniter tam paupertatis, quam castitatis dispensare. Quæ opinio hodie communiter à doctissimis viris doctissimis, gravissimisque defenditur.

Et nos 1. parte dicto Cap. 7. hujus facultatis dispensandi, quæ Summo Pontifici competit, hanc dispensationem assignavimus; quia est votorum solemnitas, quam in traditione perfecta, & to ali

consistere probavimus, sic quantum ad substantiam de jure naturali, & divino, cum tamen hac pendeat tanquam à conditione sine qua non, ex Ecclesie acceptatione (nulla enim traditio pericitur, si debet ejusmodi acceptatio) ad Ecclesie Pastorem pertinere, qui DEI vices in hac gerit acceptatione, præscribere leges, & circumstantias in ea observandas, tam circa ætatem, tempus & modum, quam circa alias profitentium ceremonias. Præterea cum ex hac Ecclesie acceptatione, & conditionibus ab ea præscriptis pendeat voti solemnitas, summus Pontifex traditionem illam perfectissimam, & perpetuam à Religiosis factam ea conditione tacitè quasi admittere videtur, nisi Ecclesia aliud magis expedire ad majorem ejus utilitatem, & DEI gloriam prudenter judicaverit.

Respon-
detur
objectio-
ni.

Dices: undè colliges Ecclesiam hæc tacitè conditione acceptare hujusmodi traditionem? Respondeo 1. id ex usu & praxi ipsius Ecclesie consistere, quæ cum tempore urgentis necessitatis solvat hujusmodi vincula per dispensationem, signum est ipsam tempore acceptationis voluisse non absolute, & in perpetuum acceptare, auferendo sibi potestatem dispensandi.

Respondeo 2. Quia cum Ecclesia sit à Spiritu sancto edocta, & hac vià possit faciliter, & prudenter providere multorum incommodis, & utilitati; credendum est Pontifices cum dispensant in hujusmodi votis, fundari potius in hac tacita conditione, quam aliis injuriis non ita apertis.

Impugnatur
supra-
adducta
ratio
Navar-
ri.

Præterea mihi non placet sententia Navarri asserentis non posse Pontificè dispensare, ex defectu causæ justæ. 1. Quia potest casus contingere, in quo justissima offeratur Pontifici causa in voto paupertatis dispensandi. Ut si in aliquo regno deficiente vero successore fidelis, ac Catholicæ, Regnicolæ nollent monachum alias verum successorem admittere (si ve id jure vel injuriâ fieret) nisi omnino absolveretur à paupertatis voto; è ducti ratione, nè regnum illud Ecclesie fieret, & ad Papam ejus dominium pertineret, ad quem forsitan pertinere erat necesse, cum eligendus in Regem monachus permaneret, quia eo ipso Ecclesie Summoque Pontifici omnia, quæ sibi obvenerint, acquirunt, maxime cum vasalli pertimescere possent, nè Pontifex postea vellet incorporare regnum Ecclesie.

Neque evacuat difficultatem, quòd Pontifex concederet monacho plenam de regno disponendi facultatem; nam saltem, manente voto paupertatis, semper licitum est Superiori, à monacho, quidquid antea concesserit, vendicare. Et quidquid pro solvenda hac ratione excogiter Navarrus, nunquam id poterit inconveniens evadere, ac ex consequenti si ex promotione monachi ad regnum communis Ecclesie utilitas sequeretur, non video justiore aliquam causam, ut Pontifex posset jure dispensare. Secundò, quia Navar. concedit Summum Pontif. dispensantem in castitatis voto facere de Religioso non religiosum, ergò tunc dispensat etiam in voto paupertatis; Alienum enim à ratione videtur, non Religiosum ad paupertatem obligare, vel Religiosum cum paupertate sola concedere.

Thom. à Jesu Oper. Tom. 1.

Nec obstat text. in dist. C. Cum ad monasterium, nam non incongruè responsum illud Innocent. intelligi potest, non de summo Pontifice seu de Papa, sed de Episcopo. Pro cujus expositione illud observare par erit, monachos olim, & monasteria in potestate fuisse Episcoporum, ut habetur in Concil. Calcedonensi Can. 4. & refertur in Cap. Quidam 18. quest. 2. Et in Can. 8. ejusdem Concil. eadem repetitur Constitutio, confirmataque est in Concil. Aurelianensi relato in c. Abbates 18. q. 2. Imò decreto Concil. Nicen. can. 14. monachus nullus effici poterat, nisi impetratâ licentiâ Episcopi. Et quemadmodum olim sine Episcopi consensu monachi in monasteriis non recipiebantur, sic neque ejici ab eis, nisi præmissâ Diœcesani consultatione, decreto Concil. Meidenf. Can. 19. olim observabatur. Et quantum conjici potest, hujus Episcopalis obedientiæ jugum tempore Innocentii III. perdurabat. Nam in Concil. Lateranen. sub eodem Innocentio celebrato can. 12. cavetur, ut vibratoris eligerentur, qui Apostolicâ autoritate monachorum & monialium domos visitarent, monetque ibi Concil. Diœcesanos Episcopos, ut monasteria sibi subiecta ita studeant reformare, ut cum ad ea prædicti visitatores accederent, plus in illis inveniant quod commendatione, quam quod correctione sit dignum.

Observandum præterea est, in Europa, & Asia Episcopos olim Summos Sacerdotes, Summosque Pontifices apud antiquos Patres fuisse nuncupatos. Breviter id Romanorum Pontificum, Conciliorum & SS. Patrum autoritate comprobatur.

Anacletus Papa in Epistola 2. ad Episcop. Italiae agens de Episcoporum accusatione, & refertur in Cap. Accusatio. q. 7. sic ait: *Vnde liquet quòd summi Sacerdotes, id est, Episcopi, à DEO sunt judicandi, non ab humanis, aut prava vita hominibus lacerandi.* Et infra: *Summorum Sacerdotum sibi Dominus judicium reservavit.* Cornelius Papa relatus in Cap. Sacrament. secundo, q. 5. Et Eusebius Papa adductus à Gratiano in Capit. *Manus quoque, de consecratione, distinctione quintæ.* Idem expressis verbis testantur: & quod majus est, Melchisedech in Epistola ad Hispanos Episcopos, illos summos Pontifices appellat, dum ait: *De his vero, super quibus rogatus vos informari, id est, utrum majus sit sacramentum manus impositionis Episcoporum, aut Baptisma: scitote utrumque magnum esse sacramentum; & sicut unum majoribus, id est, summis Pontificibus accommodatum.* Ita, &c.

Zozimus præterea Pontifex in Epistola 1. ad Episcopum Solonitanum Episcopum: Cum ageret de tempore, quod singulis Clericorum gradibus erat definitum, postquam de Lectoribus, Subdiaconis, & Diaconis egerat, sic ait: *Exinde suffragantibus stipendiis ad presbyterii Sacerdotium poterit promoveri, de quo loco si eo illum exactior ad bonos mores vita perduxerit, summum Pontificatum sperare debet, id est, Episcopatum.*

Idem perspicue ex Concilio Agatenf. 2. Can. 25. colligitur. *Si Episcopus, ait, Metropolitanus ad comprovinciales Episcopos epistolas direxerit, in quibus eos aut ad ordinationem Summi Pontif. aut ad Synodum invitet, postpositis omnibus, exceptâ gravi infirmitate corporis, ac præceptione*

ff

regia

IESU
Spir.
II

III,
cité dispense
ierate, expi-
CENTII
o Cap.
um.
entiale sit fluit
at ex natura
1. demonstra-
monachum
in capite, Com-
um, constant
etiz Pastorem
tatem habent
t: Quia dicit
castitatis, et
nes contra tam
n indulgent.)
Summus Pon-
habenda peo-
com illa, quam
Cap. 7. omne
in solemn
ritinque reidi-
est decidem-
missis conti-
nim par. e. g.
n classes, &
Can. Carol.
Medicor. DEO,
in 1. de om.
inter Theo-
25. lib. 7.
otum autem
mum. 17. &
len 9. 3. 11. ppi
pendat epollit
to paupertat
actate non p
re: James pap
leo licitè dicit
ai, necesse
per dispensa-
o est provi-
abendi plo-
que sine dicit
ut de fido
Religioni-
Ecclesiæ
, tanquam
dominio,
Navar. ab-
isse dispensa-
in potest se
dispensandi.
e sententia
posse in t
in castitatis
moniter à disp
ditur.
facultatis
comperit, sui
votum
, & to ali
confi-

regia ad constitutionem diem adesse non differant. Et ibi ordinationem summi Pontif. Episcopi ordinationem intelligunt Patres; non Pontificem Romanum, ut nonnullis placuit; Gallos enim Episcopos in civitate Agatha Gallie Narbonensis ad eligendum Romanum Pontificem convenisse, quis dicat?

Et denique Isidorus l. 7. *Eymologiarum* c. 12. cum multa doceret de Episcopis, Pontifex, ait, *Princeps sacerdotum est, quasi via sequentium, & ipse summus Sacerdos, ipse & Pontifex maximum nuncupatur. Ipse enim efficit Sacerdotes atque Levitas, ipse omnes Ordines Ecclesiasticos disponit.* Ex quibus doctissimus quidam Neotericus in confirmatione Concilii Illyberitani l. 2. c. 30. colligit, illa verba *predicti cap.* Cum ad Monasterium, cum super habenda proprietate nec summus Pontifex possit dispensare, intelligenda esse de Episcopo, non de summo Pontifice.

Quae interpretatio licet gravis acutaque sit, quia tamen a communi sententia & interpretatione Doctorum recedit, omisa ea, & aliis septem hujus loci expositionibus adductis a Medina l. 5. *de sacrorum hominum continent. maxime cap. 53.* verior receptiorque interpretatio est, Innocentium Papam in dicto Cap. Cum ad *monasterium*, tantum hanc facultatem cum monachis dispensandi Romano Pontifici denegasse, monachis permanentibus in statu ac licet professione monachali. Hoc enim etiam summo Ecclesiae Pastori non conceditur, proprietatem bonorum cum paupertatis voto, & matrimonium cum continentia anà & simul conjungere. Non tamen ibi Summo Romano Pontifici potestas auferitur, quo minus abdicatis monachus regulis, absolutisque à professione monachis possit eis bonorum proprietatem, & matrimonii utum concedere. Quod de facto plures Pontifices fecisse plures Historiographi scripsere.

Hæc interpretatio communis est Canonistarum ferè omnium in d. C. *Cum ad monasterium*, & alibi sæpè, eamque veram esse ex dicto C. contextu aperte licet inferre: quia ibi Innocentius contra Abbatem Sublacen. à majori conficit argumentum hac ratione. Si summus Pontifex non possit cum monacho dispensare, ergò neque Abbas. At certum est quòd Abbas, si in aliquo casu possit cum monacho dispensare, fuisse, manente illo monacho, cum jura vinculaque monachatus ipse non dissolveret: ergò in eodem sensu de dispensatione Pontificis loquitur. Quasi dicat: Pontifex non potest cum eo, qui verè monachus exiit, dispensare; ergò neque Abbas. Tum etiam, quia ibi non fuit dubitatum, an Abbas possit monachum omninò paupertatis voti vinculo absolvere, sed tantum, an possit monachis verè existentibus proprietatem aliquam indulgere, quod Innocentius eà ductus ratione negat: Quia talem licentiam nec summus Pontifex potest concedere monacho in sua professione statuque permanenti.

CAPUT IV.

An bona Religiosorum ipso jure post emissam professionem acquirantur monasterio?

BONA Religiosorum professione emissâ, nisi ante ipsam Religiosi de illis dispoierint, ipso jure transeunt in monasterium, si monasterium sit capax habitum, sive immobilium bonorum. Ita cautum est utroque Jure & Canonico & civili, ut habet C. *Non dicatis*, ibi. *Cum hujus nostrae Congregationis Fratres non solum facultatibus, sed & voluntatibus propriis in ipsa Ordinis susceptione renunciaverint, & se per promissam obedientiam penitus aliorum potestati subdidierint, certum est eos nihil habere, possidere, dare vel accipere sine Superiorum licentia debere.* Et Cap. 19. qu. 3. ubi sic dicitur: *Quia ingredientium monasterium convertendi gratia, ulterius nulla sit testandi licentia, sed ut res eorum ejusdem monasterii sint, aperta legi definitione decretum est.* Idem expressè decernitur Authent. *Ingressi*, Cap. de sacros. Ecclesiis. *Ingressi* (inquit) *monasteria, se suaque dediderunt DEO.* Et in aliis iuribus.

Fundantur autem hujusmodi Constitutiones in eo, quòd in consequentiam personarum bona debent venire: quare licet persona transeat in jus & potestatem monasterii, ita simul cum illa possessio bonorum. Præterea, quia in jure monasterium habetur loco filii, qui jure ipso succedit in paternis bonis, ut latius priore parte hujus *Traктatus* Cap. 5. & 6. scripsimus; & hoc ipsum rationi consentaneum videbatur, ut optime advertit P. Lessius lib. 1. *de just. & jure*, cap. 4. *dub. 10.* quia æquum non est, ut dum quis se totum tradit divino obsequio, res suas faciat servire mundo; & qui corpus suum tradit ad penitentiam, bona sua relinquat in laicibus ad luxum.

Deinde, quia cum in monasterio vivere, & ab eo alimenta monachus percipere debeat, par est ut illi potius res ejus cedant, quam aliis, quibus nihil debet, & à quibus nihil expectat. Demum, quia cum sit consilium Christi, ut dentur pauperibus, nullis pauperibus convenientius dare possunt, quam iis, qui sunt pauperes spiritu, quorum est regnum caelorum, & qui possunt recipere in aeterna tabernacula, quales sunt Religiosi.

Dixi (nisi ante professionem Religiosus testamentum, vel alia viâ disposuerit de bonis suis) nam tunc bona ejus, qui proficitur Religionem, debentur heredi instituto, quem ante professionem legitimè instituerat; cum discrimine tamen: nam si hæres fuerit extraneus, & Religio bonorum capax non sit, statim ab emissâ professione, ad heredem institutum bona devolvuntur; si verò Religio sit bonorum capax, bona non debentur heredi extraneo instituto, nisi secuta morte naturali monachi jam professi. Ita resolvit Covarruv. cap. 2. n. 6. *de Testam.* Undè si hæres moriatur

tur ante testatorem, evanescit dispositio, & bona spectabunt absolute ad monasterium, nisi aliud expresse testator. Ita Navarr. Com. 2. de Regular. numer. 54. & Covarr. loco citato, num. 11.

Si vero filius instituat hares, tunc hereditas statim tradenda est filio, sic Abbas, lo. Andrez, Baldus, quos citat & sequitur Covarr. C. 2. de Testam. num. 12. & Navarr. ut supra. numero 48.

Si autem is, qui proficitur, non habeat liberos, vel nepotes, qui sunt sui & necessarii heredes, sed tantum habeat patrem, vel matrem, avum vel aviam, idem quoque jus, secundum probabilior sententiam, servandum erit, quæ placuit Bart. Iasoni in Authen. Si qua mulier. & nobilioribus Canonistis in Cap. In presentia, de prob. Jure enim gentium patri legitima debetur ex bonis filii, sicut ex bonis paternis jure naturali, filio.

Dixi præterea (si monasterium fuerit capax bonorum stabilium) cujusmodi sunt Cenobia Religiosorum, qui Mendicantes non sunt, & nunc ferè omnes Mendicantes, exceptis Monasteriis Minorum de Observantia, & Capucinatorum.

Igitur si excipias has Religiones, ferè omnes aliæ capaces sunt hujusmodi successiones hereditarias, utpotè quæ loco filii à jure reputantur, ac proinde intituuntur heredes, possessionemque bonorum acquirunt, quamprimùm quis factus est monachus absque ulla apprehensione; in quo monasterium ab hærede extraneo distinguitur. Primò in eo, quòd monasterium statim post professionem, bonorum possessionem sibi comparat, extraneus verò non, nisi morte naturali monachi secutà. Deinde quòd iste bonorum dominium non consequitur, nisi aditæ hereditate, nec possessionem, donec eorum corporalem possessionem fuerit adeptus. Cum heredu. ff. de acq. possess. monasterium verò in monachorum bonis, non solum dominium, sed etiam possessionem ipso jure acquirit, quia eorum persona in Abbatis potestatem transit, nec potest amplius quicquam possidere, ut communis Canonistarum sententia docet in C. In presentia, de prob. monasteria verò, quæ non habent hanc capacitatem, non succedunt jure ipso in bonis profitentium, ut latius prosequemur in ultima parte hujus Tractatus.

Proficium in Religione & liberos habenti, quid jura permittant. Illud verò circa hujusmodi acquisitionem ad monasteria capacia spectantem, primò occurrit notandum, ei, qui proficitur, si liberos habeat, permitti, si ante professionem bona in liberos non divisit, ut post professionem distribuat, non ut Dominus, sed ut administrator à jure ipso constitutus in hunc effectum, quo sensu accipiendus est textus in Cap. Si qua mulier, 19. quæst. 2. in quo decernitur licere Monacho liberos habenti, nihilque de suis bonis disponenti, postquam ingressus est Religionem, inter eos postmodum dividere, legitimam portionem cuique relicta: quia, ut advertit Archidiaconus in eo Capite, communiter receptus, Monachus tunc non testari, sed inter filios distribuere videtur. Videntur est Navarrus Comment. 2. de Regular. numer. 48.

Thom. à Jesu Oper. Tom. 1.

Præterea non solum bona libera, professione emissa, quando monachus nihil de suis bonis ante professionem statuerat, transeunt in Monasterium, sed etiam ea, quæ libera non sunt, ut fideicommissum, v. g. Si Monacho sit relictum fideicommissum cum gravamine, ut si absque liberis discesserit, restitua- tur alicui tertio, ut fratri, si iste gravatus Monasterium ingrediatur, monasterio acquirit, quia est instar filii, ut expresse cavetur dicto Cap. In presentia, secus si obligatus sit restituere in aliquam piam causam.

Si vero monachus possideat majoratum, si- ve primogenia, quæ apud Hispanos sunt usù receptissima, in monasterium non transeunt, ut docuit Molina in Tract. de Hispan. primog. lib. 1. cap. 1. numer. 71. quia apud Hispanos hujusmodi primogenia ea lege & conditione instituuntur, ut bona in familia conserventur, & proximo cuique primogenito, per successionem in perpetuum debeantur, ac tradantur.

De feudo tamen aliter sentiunt DD. Hi enim in cap. 1. in presentia de probat. communitate existimant feudum monachi, post ejus ingressum, ad monasterium pertinere, quando ratione feudi ministerium reale debetur (pensio inquam pecuniaria, vel alia quæcunque res, vel quando personale obsequium debet exhiberi, sed tale quod honestè possit à Monasterio per se, vel per alium, in sui locum substitutum præstari; alioqui enim feudum finitur, & ad directum dominum revertitur; feudi tamen commoditas durat solum ad vitam illius Religiosi, quo defuncto devolvitur ad hæredes proximos, quibus ex sua institutione debetur, vel si finitur, ad dominum directum revertitur.

Solet etiam queri, an ususfructus, quem pater tempore professionis habet in bonis adventitiis filii-familias ratione patriæ potestatis monasterio acquiratur.

Dæ sunt inter DD. opiniones, altera negat, quia per professionem Religionis solvitur patriæ potestas, ac filius sui juris & potestatis efficitur, igitur sibi acquirat, & non patri, quia jus acquisitionis fundatur, ut sæpè diximus, in hac patriæ potestate & subjectione filii-familias ad patrem.

Alterà verò sententia tenet, Ususfructum Monasterio acquiri.

Plurimi sunt Authores pro hac sententia, quos refert Covarr. ubi supra, & Navarr. Comment. 2. de Regularibus, num. 38.

Mihi verò prior sententia probabilior apparet, cum totum jus acquisitionis ad patrem spectans fundetur in illa patriæ potestate, ut primà parte, cap. 5. plenius probavimus.

Quare ususfructus, quem pater habet ex alia causa in quibuscunque bonis, præterquam ex patriæ potestate, ad Monasterium pertinet, ut tam prima, quàm secunda sententia fatentur.

Ex quibus infertur, filio emittente professionem in Monasterio bonorum immobilium capaci, patrem statim amittere ususfructum, quem habebat in bonis adventitiis filii, ac cum proprietate consolidatum ad Monasterium pertinere, quia filius per professio-

Quid de bonis liberis seu fidei commissis dicendum.

Quid de majoratu seu primogeniis.

Quid de feudis.

Quid de ususfructu.

Duplex de eo sententia.

Negativa videtur probabilior.

IV.

in ipso jure professionem alterio?

Professione emissa, de illis dispositionibus monasterium, si, sive immobilia, sit utroque jure. C. Non dicitur, sionis fratris non, asibus propriis, rime, & si per, brum potestati, re, possidere, da, ita debet. Et, ra ingrediendum, ulterius nulla sit, eamdem mon, onis decretum, g, hent. Ingressi, si (inquit) mo, Et in aliis juri-

Constitutione, persona bono, persona transi, ita simul cum, ea, quia in jure, qui jure ipso, ius prioris parti, mus; & hoc, ebatur, ut o, de just. & jur, ut dum quis, res suas fa, s suum tradit, utat faculari-

rio vivere, & dere debeat, t, quam alius, hui expectat, in Christi, ut ribus conve, qui sunt pas, celorum, & bernacula,

Proficium in Religione & liberos habenti, quid jura permittant. Illud verò circa hujusmodi acquisitionem ad monasteria capacia spectantem, primò occurrit notandum, ei, qui proficitur, si liberos habeat, permitti, si ante professionem bona in liberos non divisit, ut post professionem distribuat, non ut Dominus, sed ut administrator à jure ipso constitutus in hunc effectum, quo sensu accipiendus est textus in Cap. Si qua mulier, 19. quæst. 2. in quo decernitur licere Monacho liberos habenti, nihilque de suis bonis disponenti, postquam ingressus est Religionem, inter eos postmodum dividere, legitimam portionem cuique relicta: quia, ut advertit Archidiaconus in eo Capite, communiter receptus, Monachus tunc non testari, sed inter filios distribuere videtur. Videntur est Navarrus Comment. 2. de Regular. numer. 48.

nem definit esse in patria potestate, quæ erat fundamentum acquisitionis paternæ, & transit in obedientiam & potestatem Abbatis, & hanc esse sententiam Glossæ Baldi, Pauli, Decii, Innocentii, Hostiensis, Jo. Andrea, & aliorum affirmat Covarr. *dist. Cap. 2. de testam.* licet ipse & Navar. *Com. 2. de Regul. num. 38.* & cum ipsis alii recentiores contrarium asseverent, eo ducti argumento, quod professio facta à filio, juri patris antea acquisito derogare nequit. Deinde, quia & si filius à patria potestate liberetur, non adimit jus, quod in bonis ejus antea acquiserat.

His tamen non adedurgemur, ut à priori sententia recedamus.

Nam sicuti filio à Principe emancipato, vel in servitutem simul cum suis bonis redacto, deterior fieret conditio paternæ, etiam quantum ad jus quæsitum, à fortiori idem fateri debemus, solutâ per professionem patriâ potestate. Deinde quia pater, ut in superioribus diximus, habens usumfructum in bonis adventitiis filii amittit per professionem jus sibi antea quæsitum, quia jus patriæ potestatis extinguitur, cur igitur hæc ipsâ patriâ potestate solutâ per ingressum filii, pater non amittet usumfructum?

Dulii
inciden-
tis solu-
tio.

Sed, an filius Religionem ingressus, antequam professionem emittat, possit de suis bonis adventitiis ad libitum disponere adhuc vivente patre, in ipsis usumfructum habente, dubitari merito potest? In qua dubitatione primò certum est, filium de bonis adventitiis, etiam de illis, quæ ad ipsum spectabant, antequam habitu Religionis indueretur, pro libito posse statuere, quoad dominium & proprietatem illorum. De usufructu verò major est ambigendi ratio; mihi tamen probabilior videtur illorum opinio, qui existimant filium non posse etiam de usufructu statuere quod voluerit, quia cum non sit solutus ante professionem patriâ potestate, non poterit juri paterno derogare.

Plura alia disputant Scriptores in *Capite In præsentia, de probationibus*, & in *Authentica, Ingressi, C. de sacrosanctis Ecclesiis*. Hæc tamen breviter attigisse saterit.

C A P U T V.

In quo alia, quæ ad hanc per monachos acquisitionem spectant, speciatim declarantur.

EX hac præterea generali & communi regula constat tam in ultimis voluntatibus, quam in contractibus, monachum nihil sibi, sed monasterio omnino acquirere argumetol. *Placet, de acquir. hered. & d. Cap. In præsentia, de probationibus*. nec posse sibi sine proprietatis vitio quicquam reservare. Illud tamen in contractibus exercendis servandum à monachis merito monet Navarrus *Comm. 1. de Regul. nu. 23.* quod Religiosi etiam Canonici regulares, tam habentes, quam non habentes beneficia, aut officia, ratione quorum facultatem habent emendâ bona mobilia, seu immobilia,

magnopere cavere debent, nè comparent illa, etiam si sint libri vel vestes, intendentes actu, seu virtualiter illa acquirere sibi; quia hoc esset peccatum mortale proprietatis.

Præterea circa prædictam regulam generalem, nempe *Monachus quicquid acquirit, monasterio acquirit*, & pro ejus intelligentia primò recolere oportet, non esse ita intelligendam, quasi monachus primò sibi aliquid acquirat, hoc enim esse non potest, cum incapax sit usufructu domini, sed tantum intelligi debet, quod quicquid monachus acquirat, non acquirit sibi, sed monasterio, veluti instrumentum hujus acquisitionis, non aliter ac servus respectu Domini.

Secundò constitutum est, ea quæ monachus acquirat quoad verum dominium & proprietatem, monasterio vel Ordini acquiri, si aliâ sit capax domini; quicquid in contrarium fecerit Navarrus in *Apologetica quæst. 1. monito 24. & sequentibus. Comm. secundò de Regular. numero tertio*, & de redditis *bus quæst. 3. monito 33.* existimans dominium horum bonorum non acquiri monasterio, sed DEO ac Domino nostro JESU Christo, administrationem verò eorum generalem, & præcipuam Summo Pontifici, particularem verò administrationem monasterio, vel Ordini, idemque censet de aliis Ecclesiasticis bonis.

Contrariam verò sententiam cum Adriano de restitu. in *quæst. quæ incipit, Pro clariori intelligentia, conclusi. quart.* Cajetano 2. *secunda, quæst. 43. articulo 8. Turrecrem. libro secundò Summa, capite 113.* & novissimè Molina de *justitia & jure, Tomo primo, Tractata secundò, disputatione 29. & disputatione 142.* veriorum existimo, nempe bonorum ecclesiasticorum dominium verè esse apud Ecclesias, vel monasteria, si illa sint domini capacia, eorum verò jus administrandi apud Pontificem. Ratio est, quia quamvis hæc bona intuitu Christi à Fidelibus Ecclesiis vel Monasteriis sint collata, nihil obstat, quò minus ea, quæ prædictis Ecclesiis veluti in dotem sponsæ Christi donata sunt, apud ipsas quoad verum dominium resideant.

Videndus est Molina *dictâ disputatione*, qui fundamenta Navarrus solvit; Si verò Monasterium non sit capax domini, tunc dominium esse apud Papam; detentionem verò & usum facti apud Monasterium, præsertim si sit Ordinis Minorum, ut habetur *Capite Exit. §. Ad hac. §. Porro. §. Præterea, de verb. signif.* Nam in aliis Ordinibus etiam incapacibus, non est inconveniens concedere, remanere apud monasterium verum plenumque jus civile administrandi.

Tertiò intelligenda est illa regula non solum de acquisitis, à monacho jam professo, verum etiam de illis, quæ ante professionem habebat: nam hæc professione ipsâ transferuntur in monasterium, ut dicitur in *Authent. Ingressi*; nisi aliâs monachus haberet filios legitimos, quia tunc servanda esset *Authentica, Si qua mulier, C. de sacros. Ecclesiis*, in qua decernitur patrem non posse, filiis exheredatis, eorum legitimam monasterio dicare; cui dispositioni concordat *l. 17. tit.*

tit. 1. part. 6. de quo latius DD. dicitur Authentica Ingressi. & dicitur Authentica Si qua mulier. & in Cap. In presentia, de probat. Et ne in hisce plus aequo detineamur, ad alia circa predictam regulam observanda gradum faciamus.

Quarto advertendum, saepenumero non esse proprietatis peccatum nocere monasterio, in jure querendo, quamvis in jure jam quaesito eidem nocere proprietatis vitium sit, videlicet non acquirere ei bona quaedam, quando id commode Religiosus facere posset, vel impedire aliquam aliam bonorum acquisitionem, ut docet Navarrus Comment. 2. de Regul. n. 31. & 32.

Quid de illis dicitur, quod Religiosus proprio labore aut industria acquirit.

Ex hac igitur regula inferitur, etiam ea, quae Monachus proprio labore & industria acquirit, monasterio acquirere; unde ea non potest sibi appropriare sine peccato: hinc, qui notabilis pretii imaginem sine licentia sibi pingeret, aut Codices exceptorios ad predicandum, vel studendam scriberet, proprietarius esset judicandus. Ita Patrum traditione firmatur. Augustinus serm. 1. ad Fratres in eremo: Nemo ex opere suo sibi aliquid appropriet, apostolicam enim vitam optamus vivere. Si quis autem contra fecerit, furti iudicio condemnatur. Et in Reg. 1. c. 27. Ita sane, ut nullus sibi aliquid operetur, sed omnia opera vestra in usum fiant. Quapropter (ut ex Cap. 2. praecedenti constat) Religiosum quendam, quem certam sui laboris partem occultasse idem Augustinus invenerat, post mortem fecit sacra sepultura privari. Idemque Aegypti Patres fecisse refert Hieronymus loco ibi citato. Cum Augustinus sentit Basilium in quibusdam suis explicans quaest. 61. in haec verba: Cum enim semel visum est, neque manuum suarum dominum esse, sed alteri actionem suam gubernandam commisit, quomodo talis consentanea fecerit, si in artis instrumenta auctoritatem querat?

Unde Cassianus l. 4. c. 14. Benedictus in Reg. c. 57. Bonav. in Spec. discipl. 1. parte, cap. 4. Navar. Cap. Non dicitur. num. 40. vers. Dixi etiam, prope finem. Turrecremata eodem Cap. art. 5. inter proprietatis actus numerant sibi ex proprio labore aliquid sine tacita vel expressa Praelati licentia usurpare. Ratio est, quia omnis Religiosorum labor in Conventus cedit utilitatem, & quidquid monachus acquirit, monasterio acquirit, ideoque ex labore suo non potest licite notabilem sibi quantitatem applicare, hoc enim faciendo furtum committeret.

Et confirmatur primo, quia Religiosus (ut affirmat Navar. de reddit. qu. 1. mon. 12. & Navarra de restit. l. 3. c. 1. n. 2. 18.) ratione voti magis est dominii incapax, quam servus; sed servus ex his, quae proprio labore acquirit, non potest sibi sine peccato notabile allumere quantitatem, igitur nec Religiosus.

Confirmatur secundo, quia si ex labore manuum posset Religiosus quod veller allumere, sequeretur posse illum sine Praelati licentia magnam suppellectilem, resque valde pretiosas suo labore effectas, aut comparatas possidere, imò & coningeret saepe ditiores esse Religiosos aliis secularibus.

Advertendum tamen est, in multis eorum, quae proprio labore & industria Religiosi acquirunt, factum esse posse Praelati voluntatem in

Thom. à Jesu Oper. Tom. 1.

suum favorem interpretari, maxime si in illa Religione probabiliter licentia tacita in similibus rebus praesumatur, v. g. si Codices exceptorios conscriberet, resque honestas & Religionis decorem coornantes; at tamen si res turpes, aut impertinentes, sive etiam religiose gravitatis, vel honestati contrarias, non posset prudenter Praelator voluntatem interpretari. Idem dicendum & Religiosis sermones, vel Theologiae materias contra expressam Praelati voluntatem scribunt subditi, tunc enim nedum obedientiae, sed & paupertatis votum infringitur.

De injuste vero acquisitis gravius dabitur emergit: an ea monasterio suo monachi acquirant? Et ratio dubitandi est, quia cum monasterium sit schola virtutum & Religionis, hos turpes quaestus, ut abhorreat, maxime convenit & necessum est, ne iniquitatem approbare videatur. Praeterea, cum jus & canonicum & civile sit ars boni & aequi, non est existimandum, ipsum similes acquisitiones ratas habere: pro qua sententia in simili casu maxima Juristarum pars resolvit, usuras jure prohibitas à filio acquisitas ad patrem minime pertinere, neque quidquam aliud, quod ex flagito filius comparavit. Ita Bartolus in lib. Cum oportet. Codice de bonis quae liberis. num. 3. Angelus, & Fulgofius, & alii ibi; imò quod ex alea filius acquirit, non pertinere ad patrem, ex communi opinione resolvit Riminaldus §. Igitur. num. 77. per quas personas, &c. & cum aliis Caldas in l. Si curatorem. vers. Litis. num. 118. & praeter eum Gregorius Lopez in lib. 3. verbo, usufructus, titul. 17. partic. 4. & multis exemplis Palacios. Rub. in repetitione rubricae de donat. §. 75. Ex quo etiam deducunt argumentum de quaestis ab uxore, vel viro, constante matrimonio, ut intelligatur de iustis & licitis lucris, non vero de illicitis & injustis, ut latissime docet Marienco ad l. 2. gloss. 1. à numero 81. titulo 5. lib. 5. novi ordinarij tanci, qui à fortiori eisdem fundamentis innixi idem de injuste à Religiosis acquisitis docere deberent; quae sententiam circa monachos expressè docuit Navarrus Comm. 2. de Regularib. num. 4. asserens monachum ex injuste acquisitis (& idem sentit de servo) nec sibi, nec monasterio acquirere; argumento C. fin. col. 2. de Regularib.

Contrariam sententiam tenet Soto 4. lib. de just. quaest. 7. art. 1. quem sequitur Molina Tom. 1. de just. tract. 2. disput. 94. qui in specie docent, monachalem ea, quae per fornicationem acquisivit, non minus teneri redoere monasterio, quam si labore manuum suarum ea comparasset, cui sententia favet Accursius in d. l. Cum oportet, verbo si ex substantia, C. de bonis, qua lib. ubi docet fructus à filio-fam. ex usuris provenientes, patri acquiri. Et expressè colligitur ex l. per servum, §. 5. sed ut sequens, de acquir. rerum dominio, ubi acquisita per servum etiam ex nummis furtivis, dominio acquiruntur, imò etsi jura expressè disponent, illicitè acquisita à servo, uxore, filio-familias domino, marito, aut patri non comparari, haec juri decisio ad monachos minime extendenda esset, quia illi non habent totalem, atque omnimodam reci-

Fili 3. hendi

Quid de injuste acquisitis dicitur.

IESU
Spirit.
II
II

nendi incapacitatem, qualem habet monachus, ratione voti paupertatis, & strictissimæ subjectionis. Si enim monachus voto paupertatis abrenuntiavit possessioni etiam eorum, quæ licite poterat acquirere; quanto potiori jure dominium non licite acquiritorum à se discussit? ob quam rationem crediderim, prædictos primæ sententiæ Authores, licet de filio familias, uxore & servo fuerint aperte locuti, ad monachos eorum mentem non esse extendendam.

Mihi verò nulla harum opinionum eo modo nudè considerata probatur. Quare distinguendum existimo de illicitè acquisitis, ut in simili ferè casu D. Thom. distinguit 2. 2. q. 32. art. 7. *In corpore*, agens de filio-familias. Nam vel sunt illicitè acquisita, jure verò possessa, ut solent esse ea omnia, quæ quàmvis turpi quâdam actione conquirantur, ea tamen acquirens jure possidet, ut sunt bona meretricum, &c. & ea, quæ moniali ob hanc etiam turpem causam darentur, & de his nulla potest esse dubitatio, quin ad monasterium pertineant; & in hoc sensu accipienda est secunda sententiâ; alia verò sunt bona, quæ illicitè & acquiruntur & possidentur: ut si Religiosus usurâ vel furto rem comparet, in quo sensu vera est prima sententiâ, quâ distinctione utriusque oportet in his, quæ injustè à servo vel filio-familias acquiruntur.

CAPUT VI

An si fiat donatio Monacho, vel relinquatur ipsi legatum, eâ conditione, ut nihil monasterio acquiratur, teneat hujusmodi legatum aut donatio?

Hanc dubitationem movit Abbas Panormit. 2. parte consil. 44. & in Cap. Monachi, de statu monachorum, ubi Bartoli sententiâ in Authent. excipitur Cap. de bonis, qua liberis, secutus, tenet eam conditionem, nisi illam rectè interpretemur, aliquid impossibile continere,

nimirum, ut aliquid sit monachi, quod monasterio minimè acquiratur; & proinde talis conditio videtur donationem vitare, ex l. *Vbi pu-* *g. q. reg. g. antia. ff. de reg. juris.* Addit tamen supradictus *cap. 6. n. 34.* Author, ea verba sic intelligi debere: Relinquo Titio monacho hæc & illa bona, ita tamen nè monasterio acquirantur, hoc est, ut monasterium patiatur ac sinat, eorum bonorum Titium administrationem habere, sive quod idem est, ut Titius administrationem & usum habeat, monasterium verò dominium acquirat; ac rursus, ut Titius habeat administrationem & usum, quem tamen ad nutum Abbas possit, quando voluerit revocare. Ita præter Authores citatos docuerunt Baldus in C. Clericus, de judiciis. Sylvester verbo Religio 8. num. 5. Azorius lib. 12. Institut. moral. c. 10. versu Tertio quaritur, Emma, Rodericus Tom. 2. quæ Regul. 9. 125. art. 2. & in eam sententiâ inclinât Navarrus de Regul. Concl. 75. nu. 49. & 50.

Quod si inquiras, quid sit judicandum, si in conditione exprimatur, ut nihil juris monasterio acquiratur. Respond. ex sententiâ Bar-

toli & aliorum, tunc ratum & firmum esse legatum, quia debet intelligi iano modo, scilicet, ut monasterium patiatur monachum habere administrationem legati, eo modo quo potest, scilicet consentiente Abbate, & sic nihil acquiritur monasterio, respectu utilitatis, quàmvis acquiratur respectu juris, imò & legatum relinquere tur eâ formali & expressâ conditione, ut taliter commoditas & usus ad monachum spectarent, ut nullatenus à Prælato auferri, vel in per his molestari ab eo possent, etiam tunc secundum mentem prædictorum Authorum validum erit, quia tantum continet, ut Prælati permittat monacho legatum de bonis sibi relictis disponere in proprios & necessarios usus, & hoc minimè paupertatis naturæ repugnat. Præterea ut legatum esset relictum eâ conditione, ut prohibito Religiosus ad quoscumque usus eo uti possent, adhuc ad monasterium pertinere, & eo monachus uti non possent, nisi dependenter a voluntate Prælati, quia cum ista conditio ut turpis, & contra voti paupertatis naturam, habeat pro non scripta, argumento text. in l. *Carionem. ff. de oper. liberorum.*

Si verò Prælati nollet consentire, ut monachus in tali casu habeat administrationem & usum, legatum aut donatio nullius erit momenti, quia conditio non impletur, quæ erit, ut monachus, consentiente Abbate, administrationem haberet.

CAPUT VII

In quo de variis casibus & Religiosorum statibus, quantum ad acquisitionem, agitur.

ABSOLUTA jam generali illâ disputatione de acquisitione, quæ monasteriis committitur, reliquum est ut spectatum ad alios Religiosorum status descendamus, varios alios casus enumerando, quando, inquam, monachi boni, quando verò monasterio, & cui monasterio acquirant; & antequam ad ulteriora progrediamur, quæ erendum erit,

DVBIVM I.

An professus Religionem in certo Monasterio, acquirat illi, an verò alteri ejusdem Ordinis?

RESPONDETUR: Si de jure communi loquamur, illi tantum acquiri, in quo profectus, ut rectè probat Navarrus Com. 2. de Regularibus num. 5. & Abb. Panorm. Cap. In præsentia, de probat. num. 103. Quæ jure communi, & juxta Regulam S. Benedicti quodlibet Monasterium est in cura & potestate Abbatis, & Abbas subicitur Episcopo ut Superiori, in cuius Diocesi Monasterium est constitutum; unde jure communi & antiquo quilibet Monachus acquirat illi monasterio, cuius est monachus; illius autem monasterii censetur monachus, cuius est filius; ejus verò filius, in quod ingre-

D V B I V M II.

De Religioso assumpto in Episcopatu.

RATIO dubitandi est, quia monachi ad Cardinalis vel Episcopi dignitatem assumpti, liberè quasi veri Domini disponunt de bonis Ecclesiasticis, neque acquirunt quicquam sui Ordinis monasteriis; adde, quòd Episcopi aliquando sunt Comites, Marchiones, vel Duces, & proinde domini rerum ad illam dignitatem pertinentium.

Magister Soto *lib. 10. de iustitia, q. 5.* putat Episcopos regulares liberos esse siue dispensatos in voto paupertatis; quia Episcopi ex monachis creati non aliter obtinent portionem sibi assignatam, ac Episcopi seculares, qui verum habent dominium suæ portionis, & præterea quia in *C. Statutum 18. qu. 1.* decernitur, Episcopos habere jus successionis hereditariæ. Ac demique, quia Pontifex interdum Episcopis à familia monachorum assumptis, solet concedere facultatem condendi testamentum.

Contraria tamen sententia verior est, Episcopos voto paupertatis non esse absolutos, licet nec voto obedientiæ, ut expressè docet *D. Thom. 2. 2. q. 83. art. 11. ad 4. & quest. 185. art. 8. ac ex consequenti, Episcopi eorum, quæ post dignitatem Episcopalem acquirerunt, non habent verum dominium: habent tamen plenariam potestatem, ut his liberè utantur, dum vivunt; post mortem verò illorum, ad Ecclesiam, in qua sunt Episcopi, non verò ad monasterium pertinebunt, ut habetur in *C. Statutum 18. q. 1. & C. Ne pro cuiuslibet. 16. q. 1.* juncta glossa verbo, *sacrum*, quam opinionem secuti sunt Innocent. Holtien. I. Andreæ, Ancharranus Card. & Panorm. in *C. Cum olim. 2. de privilegiis*; estque opinio *D. Thom. 2. 2. q. 185. art. ult. ad 3.* quem sequitur Turrecremata in *C. Nulli. 12. q. 5. in responsione ad 5. n. 73.* & Navarrus d. c. *Non dicatur, nu. 6.**

Neque his obstat Episcopos liberè disponere de bonis acquisitis, quia ad hoc non requiritur dominium, sed sufficit, si habeant administrationem, qualem Canones eis permittunt, tum ad suam sustentationem, tum ad pias causas. Neque enim obstat *d. c. Statutum*, in quo M. Sotus fundatur: nam ibi solùm decernitur, monachum factum Episcopum quidquid postea acquirat, Ecclesiæ, cui præest, acquirere, non verò monasterio; cuius rei ea redditur causa, quòd sit à Regula monastica, hoc est, à Prælatorum obedientia absolutus, quasi dicat, non sicut antea monasterio acquirat, non tamen ex hoc sequitur sibi acquirere. Deinde jus successionis non acquiritur denuo per Episcopatum; nam illud ei etiam antea existenti monacho competebar, & ita sicut antea hereditas paterna ad Monasterium deveniret, si ei in Monasterio commoranti contingeret, ita quòd acquirat post Episcopalem, aut Pontificiam dignitatem non sibi, sed Ecclesiæ acquirat.

Demum Pontificis autoritate possunt Episcopi condere testamentum; nam cum facultas disponendi de suis bonis in pios usus

fitus est, & professus monasticam Regulam, ac proinde illi monasterio acquirat, & hoc etiam de facto contingit ferè in omnibus Ordinibus Monachalibus, in quibus sunt in usu hujusmodi filiationes.

Cæterum in Ordinibus Mendicantibus, & in similibus aliis, in quibus multa monasteria in una Provincia suscipiuntur Priori, Provinciali, & omnia Ordinis Generali; Monachus, qui professus est in uno monasterio, potius acquirat universò Ordini, quam illi monasterio, licet bona eidem monasterio regulariter applicentur (vel consuetudine id fiat, vel Constitutionibus illius Ordinis) ei in quo proficetur. Ratio est, quia in his Ordinibus non sunt similes filiationes, ut in Ordinibus Monachalibus, ac proinde cum proficetur Regulam, non proficetur se filium & monachum illius Cœnobii, sed totius Ordinis.

Et confirmatur, quia cum post emissam professionem hujusmodi Religiosi indiscriminatim designentur à Superioribus Conventuales in universo Ordine, & Monasteria alia sapienter onerentur ægrotis, & aliis Monachis minus idoneis ad obsequia Religionis, contentaneum videbatur, ut illorum bona priorum monasterio applicata, possent etiam indiscriminatim à Generali totius Ordinis distribui, atque ad indigentiam aliorum monasteriorum.

Præterea hoc confirmatur, quia cum in una Provincia in Religionibus reformatis solet esse tantum una aut altera domus Novitiatûs, iis tantum Monasteriis obvenirent hereditariis & legata ingredientium, cæteris monasteriis nihil horum acquirerentibus, ac proinde fieret injuria Professorum domibus, quare ad Generalem similibus Ordinum, imò etiam ad Provinciale spectat applicare bona hujus monasterii aliis, inspectâ æquitate & necessitatibus singulorum, ut in specie docuit Azorius *Tom. 1. Instit. moral. l. 12. c. 10.*

Quid ergo de acquisitione monachi dicendum erit, quando monasterium proprium illius, & alia Religionis destructa sunt; cui nempe tunc monachus acquirit? Glossa Holtien. I. Andreæ, Felinus, & alii in *Cap. Cum dilecta, de rescriptis*, affirmant illa bona debere esse communia universis illius Ordinis monachis. Quòd si unus monachus solus remaneret, tunc certum est, illa pertinere ad Summum Pontificem, qui est Superior Generalis omnium Religionum, cuius arbitrio expendi deberent.

Quid de Fratr. Franciscanæ familiæ, qui vulgò Observantes vel Capucini vocantur, qui nihil privatim; neque in communi tanquam proprium possidere queunt, cuiusnam acquirant, cum eorum Cœnobium bonorum mobilium, aut immobilium minimè sit capax? Sed de hoc diximus supra, ostendentes usum facti, siue administrationem, esse apud monasteria; ipsam dominium verò & jus administrandi apud Summum Pontificem.

Aliud confirmatur de Mendicantium Ordinibus.

IESU
Spiritus
II

firmum esse lo
no modo, scilicet
monachum
eo modo qua
bbate, & sic
spectu utilitat
uris, imò & si
ali & expressè
ditas & ultra
faciens à Præla
ari ab eo polle
in predictum
a tantum conti
monacho legat
pone in prop
oc minime par
ereà illegitam
pro idio Re
uti pollet, ad
, & eo mona
enter a volun
ditio ut turp
ram, habeat
in i. C. de
entire, ut mo
nistratum
illius esse mo
tur, qua epi
date, admitt
VII.
& Religio
um ad
tur.
putatione
s com, eity
Religioso
lios calis
nachi in
monasterio
ora progie
I.
in certo
o an
ni loqua
profiteant
regularibus
nencia, de
, & juxta
donalle
, & Ab
in cuius
, unde mo
nachus
nachus
nachus
ingret
tus

duret usque ad mortem, possunt tunc Principis, nempe Ecclesiastici, auctoritate distribuere in eos, quos Episcopi maluerint, dummodo honesti sint & utiles.

D V B I V M III.

De Monachis beneficia ecclesiastica obtinentibus.

REGULARES non solum sunt capaces sui Ordinis beneficiorum, ut sunt Abbacia, Prioratus, Parochia Monasterio annexa, sed & jure communi beneficiorum aliquorum secularium, ut Episcopatus, C. Nullus Religiosus, de electione, & etiam eorum, quæ annexam habent curam animarum, ut habetur C. Doctores, 16. q. 1. imò & dignitatis in Ecclesia seculari, ut Præposituræ & Decanatus, si propriè habent curam animarum, & meritò hoc illis concessum est, quia ratione hujus curæ ad similia beneficia præ aliis sunt idonei. Ad Canonicatum vero, & alia beneficia secularia, quibus non est annexa animarum cura, jure communi sunt inhabiles. Ita Panorm. in C. Super eo, de Regular. & C. Quod Distinctorem, de Itat. Mona.

Religiosus beneficiatus ex beneficii redditibus acquirat. Respondetur, ipsum non Ordini, nec Monasterio, sed suæ Ecclesiæ acquirere. Colligitur ex Cap. Statusum, 18. quæst. 1. Ubi, ut in superiori dubio annotavimus, dicitur quòd Episcopus, qui absolutus est ab obedientia & Regula Monastica, non Monasterio, sed Ecclesiæ acquirat. Sed idem juris videtur esse in Religioso translato ad Ecclesiam, vel beneficium, quia desinit esse sub obedientia & potestate Prælati & Monasterii, quibus an eà suberat, & incipit subelle Ordinario, cui illa Ecclesia subiecta est, secundum gloss. in Clem. 1. verbo claustrum, de Itat. Monachorum.

Quam commendat Panormitan. & Joan. Andreæ in Cap. Monachi, de Itat. Monachorum, quos refert & sequitur Navarrus Comm. 2. de Regul. num. 6. & de redditibus quæst. 3. movit. 11: num. 1. ubi extendit hanc sententiam ad quodcunque beneficium etiam regulare. Hoc autem verum esse arbitror non solum de redditibus Ecclesiasticis, sed etiam de bonis acquisitis à Monacho beneficiario ex industria, arte, labore, vel opera sua, vel donatione aliorum, quia non est sub obedientia Ordinis, ut decernitur dicto C. Statusum.

Et quod magis est, Navarrus ubi supra num. 6. extendit ad beneficium quodcunque etiam regulare, etiam si sit ad nutum Superioris amovibile, qualis est Abbacia extra suam Monasterium, aut Parochia illi Monasterio annexa, unde Prælati non potest illi pensionem de novo imponere, vel fructus in utilitatem monasterii convertere.

Ex quibus meritò infert Navarr. Com. int. 2. de Regul. num. 10. & 11. monachum beneficiarium posse disponere de fructibus beneficii ad honestam sui sustentationem, & ad pias causas, non aliter ac secularis potest de fructibus beneficii suisquam sententiam profertur esse usu receptissimam, & aperte insinuat in Clement. 2. §. Sed & talis, de vita & honest. Clericorum, ubi

assignatur differentia inter Regularem simplicem, & beneficiarium, quòd hic absque facultate Superioris possit immediate in opera impendere, ille verò non possit. Hanc tamen Navarrus sententiam veram existimo, si loquamur de Regularibus, qui exempti sunt ab obedientia Prælatorum, nec subiunt Prælati regulari, vel de his, quibus à summo Pontifice collatio est facta; verum non est ita certum de aliis, qui ad nutum Prælati possunt amoveri. Nam quàmvis Prælati non possit imponere beneficio novam pensionem, tamen postquam ex beneficio, inferior fructus aliquos percepit, quos in commodum suæ ecclesiæ non erat impensurus, non videtur à ratione alienum, ut Prælati de illis possit statuere, vel præscribere modum expendendi, quia revera hujusmodi reputantur quasi officiales Monasterii vel Abbatis, quibus illa obedientia commissa est.

D V B I V M IV.

De Monachis extra Monasterium degentibus.

DE Monachis extra Monasterium degentibus, qui iusta de causa facultate obtentâ à Summo Pontifice, vel altero Superiore, extra claustrum vivunt, dubitari meritò potest, cui acquirant? In qua dubitatione primo statuo, attendendum esse an simul habeant facultatem convertendi in suos usus ordinationis pios, ea quæ operâ suâ & industriâ acquirunt; & tunc non est dubium quin possint dispendere in vita de bonis acquisitis, post eorum verò mortem cedunt monasterio, nisi facultatem habeant peculiarem à Summo Pontifice de histestandi. Ita Navarr. Cap. Non dicitur, num. 72. & 73. quem sequitur Molina Tom. 4. lib. 1. de justit. & jure, Tract. 2. disp. 140. qui etiam concedit facultate à Summo Pontifice concessâ alicui Professo degendi in sæculo per totam vitam, eo ipso ceteri illi concessam facultatem administrandi bona, quæ suâ industria acquirat, & de illis disponendi, etiam per donationes suo statui convenientes: Non verò ita amplam, quàm eis Navarrus concedit, nempe ut cappellas de bonis acquisitis possint inlituere, & similia alia.

Secundò existimo Religiosum, qui Romani Pontificis consensu extra Monasterium vivit, ex certa pensione in singulos annos sibi assignata, posse disponere de fructibus hujus pensionis in suum commodum & sustentationem, post ejus verò mortem bona ejus spectant ad Summum Pontificem, quia dominium & proprietas pensionis & fructuum pertinet ad Pontificem, cujus etiam permisso aliquando Religiosus facultatem habet, ut fructus, qui super sunt, impendat in usus honestos, quos ipse voverit, Azorius Tomo 1. lib. 12. Institut. Moral. c. 10. & adducit pro sua sententiâ Navarrum Comm. 4. de Regularium, §. 8. licet Navarrus in contrariam videatur inclinare sententiam. Nec tantum ea bona, quæ expensione sibi collatâ acquirat, ad Pontificis liberam voluntatem spectant, quantum ad dominium, sed etiam ceterorum omnium, quæ sibi jure hereditario,

tario, donatione, arte, industria, labore, sive alio modo adquisierit, dominium Rom. Pontifici acquiritur, usus verò & administratio ad ipsum Religiosum, non verò ad Religionem spectat; quia cum exemptus sit ab obedientia sui Ordinis, nec bona proveniant ex beneficio ecclesiastico; non Ordini, neque Ecclesie acquiritur, sed Summo Pontifici; ita Navar. loco citato.

Tertio dico, Religiosum ex ra Monasterium degentem, non in perpetuum, sed ad tempus, non habentem beneficium ecclesiasticum, aut pensionem ullam, regulariter Monasterio acquirere. In quibus oportet considerare facultatem sibi à Superioribus, vel à Summo Pontifice concessam quantum ad dispositionem, vel administrationem bonorum, & secundum eam in usus sibi necessarios, vel pios disponere, cetera verò bona, quorum dispositio libera ei non est commissã, non sibi, sed Monasterio acquirit; adhuc enim non dicitur exemptus ab obedientia sui Ordinis. Hæc autem quæ diximus circa bona Religiosorum decedentium, ac extra propria monasteria degentium, nempe quòd ad propria eorum monasteria pertineant, intelligenda sunt de jure communi antiquo; Postea verò Paulus IV. in Constitutione, quæ incipit, *Postquam divina*, decrevit bona Religiosorum, qui egrediuntur, vel ejiciuntur, vel ad alium Ordinem transeunt, vel etiam suorum Superiorum contentu extra Cœnobija & claustra commorantur, undecunque vel quomodocunque fuerint acquisita, sive ex testamento, sive ex beneficio, sive ex industria & arte, mercatura, negotiatione, seu aliorum donatione ipsi monasteriis, deberi, in quibus illi primò professionem emisserant.

At quia ista Constitutio Pauli IV. usu recepta non fuit, idèd Gregorius XIII. in Constitutione, quæ incipit, *Officii nostri*, &c. constituit, ut hæc Religiosorum bona ad Cameram Apostolicam tanquam spolia pertinerent, quam citat Navarrus Tomo 1. *consiliorum*, sic de donationibus, *consilio* 10. num. 3. secundum novam editionem, & apertius Tomo 2. *Institution. moral. lib. 8. cap. 3. prope finem*; quod crediderim intelligendum de Religioso ex Superioris facultate ad tempus extra monasterium commorante, & beneficium ecclesiasticum, seu pensionem habente.

D V B I V M V.

De Monacho translato ad aliam Religionem.

Vide **D**E Monacho transeunte ad aliam Religionem, an etiam cum ipso transeant bona, distinguendum puto cum Menochio Tom. 1. *de arb. jud. quæst. casu* 436. *de propriet. & usufructu*. Si loquamur de bonorum proprietate, & Religiosus sine justa causa, & sine autoritate Prælati fuerit translatus, tunc bona jam primo Monasterio acquisita non transferentur ad secundum, quia translatio hæc debet fieri mediâ professione: Hæc autem est invalida & nulla, & ita non competit Monasterio jus acqui-

rendi; ita tenet Sylvester, *verbo*, Religio, 4. *quæst.* 10.

Si verò translatio fuit juridica, tunc transeunt & bona ad secundum Monasterium, quia bona videntur acquisita primo Monasterio in consequentiam personæ; ergo transeunte personâ transire debent bona. Præterea, quia bona acquiruntur Monasterio sub quadam conditione, donec in eo erit Religiosus. Ita tenent communiter Canonistæ, licet Sylvester *ubi supra*, P. de Perusio in *Tract. de mutat. stat. ecclæs.* tit. num. 1. & alii, quos refert & sequitur Molina Tom. 1. *de just. & jur. tract.* 2. *diff.* 140. distinguant de bonis, & ea, quæ ante secundam professionem pertinent ad talem Religiosum, asseverent esse prioris Monasterii; quæ verò post secundam professionem comparaverit, ad secundum pertinere, idque existimant colligi apertè ex Cap. Statutum, 18. *qu. 1.* quæ sententia probabilitate non caret.

Si verò loquamur solum de usufructu bonorum, & transitus fuerit justus de causis, tunc usufructus erit Monasterii, in quo emisit secundam professionem. Si verò sine justa causa, tunc remanet apud primum Monasterium cum Monacho verò translato in aliud Monasterium, & ibi in penitentiam recluso, tantum fructus transeunt in secundum Monasterium in alimenta; transacto verò tempore consolidantur cum proprietate, & pertinent ad primum Monasterium, ita Menochius *ubi supra*, Panor. Covarr. & alii citati à P. Molina loco *suprà* citato.

D V B I V M VI.

De Monachis fugitivis, apostatis, & expulsis à Religionem.

Monachus fugitivus & apostata sive deponat, sive non Religionis habitum, prout Monasterio acquirit; ita colligitur ex Cap. *Andræ* Quanto, *de off. ordinarii*, ubi tenet Hostiens. n. 208. I. Andr. Ancharanus, & communiter omnes ibi scribentes; & ex Cap. *Abbares*, 18. *qu. 2.* quibus subscribunt Navarrus Cap. *Non dicatis*, num. 65. Sylvester, *verbo* Religio, 4. *qu. 10.* Carolus Tapia in *Authent. Ingressi, verbo* *suæ*. c. 7. num. 10. Ratio est, quia non est adhuc exemptus ab obedientia, & ita sicut servus fugitivus, quicquid acquirit, Domino acquirit.

Major tamen dubitandi ratio est de Monachis à Monasterio expulsis, cui nempe & quomodo acquirant. In quo variè loquuntur Authores. Navarrus Cap. *Non dicatis*, num. 33. distinguit inter ejectum justè, & ejectum injustè. Ejectus injustè acquirit Monasterio, quia per ejusmodi ejectionem injustam non est praecisus ab eo, nec delictum Prælati potuit Monasterio nocere. Pro qua sententia citat Panormitanum in Cap. *su. num. 3. de Regular.* Si verò justè fuerit ejectus, non videtur acquirere Monasterio. Et ratio Navarri mihi placet, quia valde consona est his, quæ superius adduximus, nempe quia tunc Monachus desinit esse membrum obedientie illius. Quare non acquirit Monasterio, cui antea erat addictus, radix enim acquisitionis & translationis bonorum

IESU
Spiri
II

egularem sibi
hic absque
mediate in opera
ffir. Hanc ta
in existimo, si
cui exempti sunt
ec subsunt. Præ
à summo Pon
non est ita cee
Prælati possunt
atus non possit
bonem, tamen
ior fructus ali
sum suæ eccle
deur à ratione
sic statueret, vel
si, quia revera
cialiter Mona
edientia com

IV.
monasterium

rium degen
alitate obedi
o Superiori
i merito po
tatione p
mul habeat
ulus ordina
ultrâ acqui
quin possit
is, post eo
erio, nisi fa
urimo Pon
Cap. Non di
Molina Tom. 1.
qui etiam p
ce concessit
per totam
am facultate
industria
tam per do
Non verò
concedit,
tis possit

ai Romani
ium vivit,
s sibi affi
ujus pen
ationem,
eclant ad
inium &
retinet ad
liquando
ctus, qui
quos ip
t. Moral.
avarrus in
entiam,
sibi col
olunta
sed et
redit
tario

CAPVT VII.

An Religiosus sit capax alicujus juris.

norum in Monasterium est obedientia, quâ sublatâ optimè colligit Navarrus cessâsse jus acquisitionis Monasterio. Hanc opinionem tenet Panormitan in *d. c. fin.* & in *c. 1. sub finem*, de infantibus expositis, & Henr. Boick in *d. c. finali*, & in *Cap. Quanto. de off. Ordinarii*, ubi communiter idem censent Canonistæ. Quibus favet Innocent in *Cap. Cum olim. 2. de priuileg. nu. 3.* & ibi Hostiensis & Joannes Andreas *num. 3.* Car. & Henr. Boick *num. 4.* Archidiaconus in *Cap. Abbates. num. 7.* & 10. quamvis contrarium immeritò tenuerit P. Molina, ubi *suprà* eâ ratione ductus; quoniam Monasterium per iustam ejectionem amittere non debet jus, quod ad illa bona habebat, quinimò cum Monasterium amiserit jus & potestatem in personam, mirum non est, quod etiam in bona amittat, & quàmvis teneatur se reddere dignum, ut iterum admittatur, dum tamen non admittitur, membrum præcisum est, ac separatum.

Obiectio. Sed dices, expulsus adhuc manet Religiosus, cum teneatur servare vota castitatis, obedientiæ, & paupertatis, prout status ille permittit, cui ergò tunc acquireret, si Monasterio non acquireret? Navarrus affirmat quod acquirat novum dominium DEO & jus administrandi ejus Vicario, nempè Papæ, quamvis etiam ibi significet Monachum non exemptum Episcopo acquirere, quia illi ex voto obedientiæ tenetur obedire eo modo, quo antea tenebatur obedire Prælato Monasterii, & ob id acquirat Episcopo; in quam sententiam inclinant Canonistæ citati.

Responsio. Mihi verò inprimis non placet, quod Monachus ejectus acquirat Episcopo: Quia si ob aliquam rationem deberet acquirere, maximè quia est sub ejus obedientia ita strictè, ac antea erat sub Prælato Regularium, quæ ratio insufficientis est; quia Religiosus, cum ad talem Episcopi obedientiam non fuerit ratione voti adstrictus (durum enim videtur, & contra præxim in Ecclesia receptam, ut optimè docet Molina *ubi suprà*, eos ad tam arctam obedientiam Episcopis præstandam teneri, quare non aliter ac alii Clerici sive personæ Ecclesiasticæ Episcopis obedire tenentur) non video rationem, aut titulum sufficientem, in quo possit fundari hæc Episcopo acquisitio: unde cum nec ratione voti obedientiæ, nec ex alia parte jure aliquo constet Monachos sic ejectos Episcopo acquirere, sine fundamento fingitur talem acquisitionem ad Episcopum pertinere.

Quare probabilius mihi videtur quod Monachus ejectus acquirat proprietatem & dominium Papæ, quia cum Pontifex sit Generalis omnium Religionum, illique tacitè Religiosi atctiori vinculo, quàm alii Christiani ratione voti obedientiæ, obedire teneantur; optimè sequitur eorum bona ratione superioriæ, sive voti obedientiæ ad Papam immediatè pertinere; ejectus verò dum vivit, habet bonorum administrationem, & ad suam congruam sustentationem, & ad pias causas, imò & ad competentes suo statui donationes faciendas; nequit tamen testamentum condere.

Cum latissimè pateat hoc quæsitum, nos breviter ea annotabimus, quæ magis ad præsentem tractationem conducunt, & ante omnia præmittemus non immeritò dici Religiosos incapaces domini rerum tantum temporalium, quia à dominio, vel quasi dominio juris & bonorum spiritualium nullâ ratione excluduntur. Nam Monachi beneficium obtinentes habent dominium & possessionem suorum beneficiorum & possunt agere nomine proprio pro eorum dominio obtinendo, & pro adipiscenda aut retinenda eorum possessione.

Potest etiam simplex Religiosus agere nomine proprio super jure eligendi sibi competente: idem censendum de jure alimentorum, aut manendi in tali vel tali Monasterio, ut latius prosequitur Navarrus *q. 1. de reddit. Mon. 9.* & *Comment. 2. de Regul.* Et ratio est, quia per votum paupertatis Religiosi non renuntiant bonis spiritualibus, nec Juribus prædictis aut honoribus, qui pro his debentur, sed tantum temporalibus, ut expressè docet D. Thomas *q. 18. c. art. 7. ad 4. his verbis: Honori ergò, qui DEO & Sanctis omnibus exhibetur propter virtutem, ut dicitur in Psal. 38. Mihi autem nimis honorati sunt amici tui DEVS, non competit Religiosi abrenunciare, qui ad perfectionem virtutis tendunt.* Videndus est *ibidem* Cajetanus.

An verò Religiosus jus habeat eligendi sepulturam, solet dubitari ab aliquibus; & quæsitio procedit de Religiosis, qui extra monasterium sub obedientia tamen Superioris degunt, cujus dubitationis ea est ratio & vera resolutio. Religioso non competere jus eligendæ sepulturæ, habetur expressè in *capit. Licet. de sepult. in 6.* ubi decernitur Religiosos nisi à propriis Monasteriis adeo forsati sint renoci, ut ad ea, cum moriuntur, commode deferri non possint; cum velle vel nolle non habeant, non posse sibi eligere sepulturam, sed esse apud sua monasteria sepeliendos. Et quàmvis se vo vel filio-familias concedatur eligere sibi sepulturam, aliud jus est in Religioso; quia in his etiam, quæ spiritualia sunt, Religiosus sæpè Superioris voluntati subjicitur, servus autem vel filius-familias domino vel patri non item. Videndus est Navarr. *Com. 2. de Regul. n. 43.*

An verò Religiosus possit esse fidejussor, aut tutor, saltem miserabilium personarum, controversi etiam solet à multis; utriusque tamen difficultatis negativa pars videtur certa, nempè Monachum absque Superioris consensu, neque fidejussorem, neque tutorem fieri posse: non primum; quia nihil proprium habet quod alteri obliget; & præterea, quia, ut habetur *Instit. de fidejussionibus, in princ.* Is solummodo fidejuberere potest, qui liberam suorum bonorum administrationem habet; non secundum, quia ex tutelæ administratione oritur obligatio civilis, quæ non cadit in Religiosum, non consentiente Superiore, eo tamen annuente potest Religiosus tutelam suscipere.

16. qu. r. Quare Conventus non tenebitur in utroque calu, nisi quatenus cedit in eius utilitatem, argumento Cap. Quod quibusdam, de fideiuss. rhu. Ita Silvester verbo fideiussur, n. 5.

An procurator vel administrator.

Neque potest Religiosus absque Superioris consensu consentire in electionem, qua ab externis constituitur Procurator sive administrator, sicut nec ipse (ut in Clement. Religiosus, de procur. dicitur) potest nomine proprio constituitur procuratorem, saltem in temporalibus, quorum capax non est, quia in spiritualibus quibusdam id ei non prohibetur, pro jure enim manendi intra Monasterium proprium, & ad illud redeundi ac ferendi suffragium in sua congregatione, aut Capitulo, aut in jure eligendi aut sedendi in Choro, aut in jure alimenta vel impensas à Monasterio exigendi suo nomine, vel per Procuratorem agere potest, ut rectè secutus Navarrum annotavit Azorius Tam. i. Instit. Moral. lib. 12. Cap. 11. dubio 9. Et quamvis ipse cum aliis absolute existimet, Religiosum non posse constitui procuratorem.

Nos tamen distinguendum existimamus; nam si loquamur præcisè de procuratoris nomine (quo in sensu Procurator is dicitur, qui instrumentum à mandante accipit cum mandato & procuracione speciali ad aliquid agendum, ut non tam ipse sit, qui id agit, quam qui mandatum & procuracionem ad id in particulari ei dedit, qui utitur ipso tanquam instrumento, quo mandans operatur ac verè agit) & in hoc casu hujusmodi procurator non sibi acquirit actiones, sed mandans solus est, qui sibi immediate acquirit actiones & totum jus, imò

& illi sit traditio, si quæ intervenire debeat, & hujusmodi procurator in simili casu tantum habet rationem internuncii, aut quasi epistolæ, quia mandans id exequitur: unde sicut contractu celebrato inter absentes per internuncium aut epistolam, non est internuncius, aut epistola, qui celebrant contractum, sed ille qui per eos exprimit consensum suum, & ei jus & actiones acquiruntur; ita res habet in procuracione, de qua loquimur, quare non video cur Religiosus non possit hujusmodi procuracionem, aut administrationem exercere, salvo paupertatis voto, ut nihil sibi Juris acquirat, fateor tamen obedientiam graviter lædi: si verò nomen Procuratoris latius sumatur, nempe cum quis de mandato alterius aliquid ita agit, ut nomine proprio agat, ut qui commissiones habent latissimas ad emendas in Hispania lazas & hujusmodi alia, tunc quia ipsi sunt, qui contrahunt suo nomine, manent omnino obligati, competuntque ipsis alia jura & actiones secundum negotiorum qualitates, & quia hujusmodi actiones à Religiosis sine Prælatorum consensu non possunt exerceri sine proprietatis vitio, ut latius constat ex superioribus, ob eam causam non possunt constitui Procuratores ad negotia extraneorum peragenda renuente Prælato.

Demum, an Religiosus possit esse testamentorum executor, & an possit constitui patronus, & hujusmodi alia, latius infra, ubi sese obtulerit occasio, disseremus.

TERTIA

IESU
Spir.
II

VII.
pax alicujus
quæsecum, non
s, que magis ad
ducunt, & ante
merito dici Reli-
um tantum tem-
el quasi dominus
um nullâ ratio-
achi beneficium
& possessionem
ant agere nomi-
obtinendo, &
eorum posses-
iosus agere no-
di sibi compe-
alimento, ut
on alterio, ut
de reddi. Man-
io est, quia per
on renuntiat
s prædictis aut
sed tantum
et D. Thomas
onori ergo, qui
propter vira-
em nimis bene-
meritis Religio-
vritur servand.

eligendi se-
bus; & que-
extra mona-
superioris de-
ratio & vera
ius eligendi
capite Licet, qui
gros nisi à
lunt remoci,
modo iustiti-
m habeant,
ed esse apud
mvis serivo
e sibi sepul-
qui in his
iosus sapè
vius autem
non item.
l. n. 43.
jullor, aut
m, con-
ue tamen
rta, nem-
on sensu, in
tri posses-
et quod
habetur
ummo-
um bo-
secum-
oritur
eligio-
tamen
cipere.
16.